



Tori vald tunnustas haridustöötajaid ja noorsoovaldkonna tegijat

Tori valla õpetajate päeva tänuüritusel tunnustas vald aasta haridustöötajaid ja aasta noorsoovaldkonna tegijat. Tori valla aasta haridustöötaja tiitli said Sindi muusikakooli direktor Merike Teppan-Kolk, Are kooli loodusteaduste õpetaja Leelo Lusik, Jänesselja lasteaia liikumisõpetaja Riinu Veber ja Tammiste lasteaed-alkkooli õppealajuhataja Margit Mihkelsoo. Aasta noorsoovaldkonna tegija tiitli pälvis Sauga avatud noortekeskuse juhataja Reelika Rüütli.

Merike Teppan-Kolk on Sindi muusikakooli juhtinud juba üle 30 aasta. Tema juhtimise all on kunagisest 17 õpilasega koolist saanud enam kui 130 õpilasega huvikool, kuhu lapsevanemad soovivad oma lapsi õppima tuua ja kus lapsed ise soovivad õppida. Merike on edendanud muusikaalast huviharidust meie valla teisteski piirkondades, pakkudes lastele kodulähedast õppimisvõimalust. Ta on silma paistnud karismaatilise liidri ning eestvedajana, suurepärase korraldaja ja meeskonnatöötajana. Merike korraldab ka täiskasvanute pillilaagreid, juhib Selja lauluseltsingut ning edendab koos muusikakoolide liidu ja Erasmus+ programmiga noorte rahvusvahelise pilliõppe võimalusi.

Leelo Lusik on oma kirgliku ja uuendusliku suhtumisega loodusteadustesse inspireerinud nii õpilasi kui kolleege. Kõik, kes Are kooli satuvad, astuvad kohe Leelo loodud ja kujundatud maailma, kust leiab nii taimi kui loomi. Kooli õuealagi meelitab loodust uurima. Leelo sisustatud ainekabinet on põnev ja tõmbab õpilasi magnetina ligi. Leelo kohta on öeldud, et tal on ööpäevas rohkem kui 24 tundi, sest kuidas ta muidu nii palju jõuab. Tal on alati mõni huvitav plaan teoksil või projekt käsil. Tema korraldatud põnevate õppereisidega on Are kooli õpilased terve Eesti läbi sõitnud. Leelo on loov ja toetav, aga ka kindlameelne. Õpetaja ametit peab Leelo parimaks ning üle kõige väärtustab ta seejuures õpilaste huvi ja tänutunnet.

Riinu Veber on Jänesselja lasteaia lastes äratanud suure huvi liikumistegevuste vastu ja kujundanud liikumise neile



Merike Teppan-Kolk, Riinu Veber, Margit Mihkelsoo, Reelika Rüütli ja Leelo Lusik

Foto: Haide Rannakivi

harjumuseks. Ta loob oma tegevustes turvalise ja toetava keskkonna, kus lastel on vabadus oma võimete kohaselt tegutseda. Lapsed ootavad tema tunde ja võtavad neist väga hea meele osa. Riinu initsiatiivil kutsuti ellu üldfüüsiline treening Jänesselja lasteaia töötajatele. Samuti saavad kõik vallaelanikud osaleda Riinu treeningutes Sauga teenuskeskuse spordisaalides. Lasteaia meeskond hindab liikumisõpetaja Riinut kui oma ala asjatundjat, loovat ning innustunud õpetajat. Riinu on sütitaja, innustaja ja uute võimaluste proovija, kes nautab oma rõõmsameelsusega ka kõiki teisi. Riinu jaoks ei ole probleeme, on lahendused.

Margit Mihkelsoo rolli Tammiste lasteaed-alkkooli kooliosa loomise protsessis ei saa alahinnata. Tema koostatud dokumendid ja uus algkooli õppekava läbisid edukalt

haridusministeeriumi välishindamise. Margitit iseloomustab põhjalikkus, suur pühendumus tööle ja abivalmidus. Õppealajuhataja töö kõrvalt tegeleb Margit ka haridustehnoloogi ülesannetega, tema loodud on kooli uus koduleht, samuti lahendab ta digivahendite kasutamise küsimusi. Lisaks jõuab Margit oma kooli õpilastele raalmõtlemise tunde anda, aidates neil arendada probleemide lahendamise oskusi. Seejuures on talle tähtis, et lastel oleks tore. Tema professionaalne panus ja toetav suhtumine on kolleegide seas väga hinnatud. Margit on abivalmis, toetav, sihikindel, lahendustele orienteeritud, põhjalik ja paindlik.

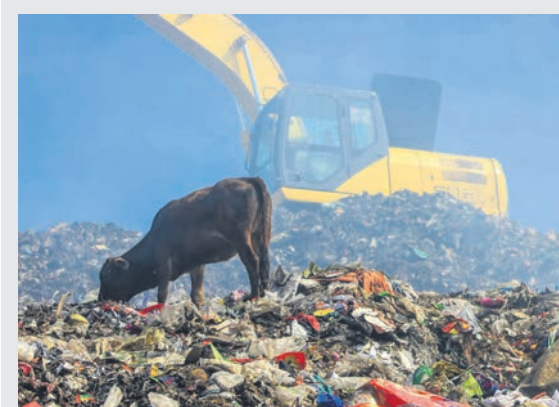
Reelika Rüütli on lahenduskeskne ja uuenduslik juht, kes väärtustab koostööd ja usub noorte potentsiaali. Ta on alati avatud uutele põnevatele projektidele ja rahvusvahelisele

koostööle. Reelika entusiasm ja tahtejõud innustavad nii noorsootöötajaid kui noori. Reelika eestvedamisel on Sauga noortekeskusest saanud noorte ja kogukonna elav keskus, kus jagatakse teadmisi ja toetatakse arengut. Reelika jaoks on oluline, et noortekeskuse hubastes ruumides tunneksid igas eas inimesed end oodatuna ja sooviksid siia tagasi tulla. Kolleegid hindavad kõrgelt Reelika südikust ning oskust motiveerida ja kaasata. Reelika panustab üleeestilisse noorsootöö kvaliteeti välishindajana, lisaks kuulub ta sellest aastast Eesti avatud noortekeskuste ühenduse juhatusse.

Tänuõhtul tunnustati ka Pärnumaa aasta klassijuhatajat Marju Seppa ja aasta põhikooli aineõpetajat Leelo Lusikut (vt Tori Valla Teataja nr 9).

Palju õnne kõikidele tunnustatutele!

Koostanud Piia Salundi



Tulekul on koolitus looduse säästmise kohta. Loe keskkonnateemasid lk 3 ja 4

Foto: canva.com



Haridusuudiseid loe lk 5-7. Pildil noorte ETNO ringreisi esinejad

Foto: erakogu



Sindi avatud noortekeskus sai 20-aastaseks. Loe noorte tegemistest lk 6 ja 7

Foto: Sindi avatud noortekeskus



Jõesuus arutleti, kuidas muuta maal elu paremaks. Loe Jõesuu külapäevast lk 8

Foto: Lauri Luide



Tori hobusekasvanduses valmis uus ratsamanež. Loe lk 10

Foto: Tori hobusekasvandus

VOLIKOGU ISTUNGIL

17. oktoobril

1. Võeti vastu Tori valla arengukava aastani 2030 ja eelarvestrateegia 2025–2028.

2. Nõustuti Kõrsa kruusakarjääri korraldamistingimuste esitamise eelnõuga.

3. Otsustati korraldada kirjalik enampakkumise Tori vallale kuuluva, Eametsa külas asuva Jõeveere hoonestamata kinnistu koormamiseks hoonestusõigusega 50 aastaks. Hoonestusõiguse algtasu suurus on 606 000 eurot.

4. Otsustati seada tähtjatu sundvaldus Tori valla kasuks Tammiste külas asuvatele Saluste tee ja Salukese tee kinnistutele avalikult kasutatava tee rajamiseks.

5. Otsustati anda Tori valla aukodaniku nimetus Eduard Kakkole.

Volikogu istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.tori-vald.ee.

Vabaühenduste tegevustoetuse taotlemise tähtaeg on 1. november

Vabaühendused saavad kuni 1. novembrini (k.a) taotleda vallavalitsuselt tegevustoetust. Tegevustoetust antakse taotleja põhikirjaliste eesmärkide ning tegevuse korraldamiseks ja tema kestva arengu tagamiseks. Toetus on mõeldud eelkõige taotleja igapäevaste kulude (mh taotleja omandis või valduses oleva kinnistu haldus-, transpordi-, side-, kantselei-, personali-, koolituskulu jm) katmiseks. Üldjuhul antakse tegevustoetust ühele taotlejale maksimaalselt 15 tuhat eurot aastas.

Tegevustoetuse saamiseks võivad taotluse esitada mitmetulundusühingud ja sihtasutused:

- kes on registreeritud ja tegutsevad Tori valla haldusterritooriumil ja kelle põhikirjaliste eesmärkide hulka kuulub valla kultuuri-, noorsoo- ja sporditegevuse arendamine või elu-

keskkonna parendamine ning kohaliku omaalgatuse arengule kaasa aitamine;

- kes on registreeritud väljaspool Tori valda, kuid kelle tegevusest saavad kasu Tori valla elanikud.

Tegevustoetust võivad taotleda ka avalikes huvides tegutsevad ühingud.

Vabaühenduste ühekordset toetust ja kaasfinantseerimise toetust saab taotleda aasta ringi.

Üritus(t)e korraldamise taotlust saab esitada kolm korda aastas (1. märtsiks, 1. juuliks või 1. oktoobriks).

Rohkem infot ja taotlemine valla kodulehel www.torivald.ee > Teenused ja toimingud > Vabaühenduste toetuse taotlus.

Küsimuste korral võtke palun ühendust: arendusspetsialist Ave Lääne, tel 5749 3555, e-post ave.laane@torivald.ee.

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

17. septembril – 2. oktoobril

1. Anti aunimetus „Tori valla aasta tegija“:

- aktsiaseltsile Alexela (Saugas tankla ja restorani „Täcupoiss“ avamine);
- osäühingule Onest Haldus (Sindis Pärnu mnt 62a ja 62b korterelamute renoveerimine).

2. Anti aunimetus „Tori valla aasta ettevõtte“ osäühingule PlasmaPro.

3. Anti aunimetus „Tori valla aasta haridustöötaja“:

- Are kooli loodusainete õpetajale Leelo Lusikule;
- Jänesselja lasteaia liikumisõpetajale Riinu Veberile;
- Tammiste lasteaed-algkooli õppealajuhatajale Margit Mihkelsoole;
- Sindis muusikakooli direktorile Merike Teppan-Kolgile.

4. Anti aunimetus „Tori valla aasta noorsooaldkonna tegija“ Sauga avatud noortekeskuse juhatajale Reelika Rüütile.

5. Anti välja korraldus 2024. aasta esimese lisaelarve alaeelarvete täpsustamise kohta: täpsustada alaeelarved taotluste, tegevusalade ja neljakohaliste artiklite lõikes.

6. Moodustati Tori valla neljaliikmeline infoturbe komisjon ja määrati vallaüleseks infoturbe juhiks IT-juht Maris Ruus.

7. Tunnistati kehtetuks riigihange „Tori valla avalike teenuste arendamine“, kuna hankedokumendid vajavad olulisi muudatusi.

8. Otsustati korraldada lihthanke menetlusega riigihange Are kooli katlamaja ja Are huvikeskuse katlamaja varustamiseks pelletikütusega.

9. Muudeti Tori vallavalitsuse 31.07.2024. a korraldust nr 448 „Sundvalduse seadmine“.

10. Anti välja kaks korraldust sundvalduse seadmise kohta.

11. Nõustuti Sindis linnas Ploomi tn 1 ja Pirni tn 2 katastriüksuste vahelise piiri muutmiseks.

12. Nõustuti Kilksama külas Pesa tn 8 katastriüksuse jagamisega.

13. Transpordiameti ettepanekul muudeti kolme riigile kuuluva katastriüksuse lähiaadressi.

14. Võeti vastu Kõrsa külas Sindis tee 7 ja 7a kinnistute detailplaneering.

15. Anti projekteerimistingimused:

- Kilksama külas Männimäe kinnistul oleva elamu laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust;
- Kõrsa külas asuvale Karuparuni kinnistule elamu ehitamiseks.

16. Anti ehitusluba:

- Oore külas Tõlba kinnistule suurkaevu rajamiseks;
- Tammiste külas Staadioni tänava kinnistule tänava ja parkla rajamiseks;
- Tammiste külas Rannakaare tee 20 kinnistule kinnise soojusüsteemi rajamiseks;
- Vainu külas Viira kinnistule suurkaevu rajamiseks;
- Eametsa külas Farmeri tee 3 kinnistul asuva üksikelu laiendamiseks;
- Kilksama külas juurdepääsutee rajamiseks.

17. Kinnitati ühe korteriühistute toetust saanud projekti lõpparuanne ja otsustati toetus välja maksta.

18. Tunnistati nurjunuks Sindis linnas Pärnu mnt 54 kinnistule hoonestusõiguse seadmiseks korraldatud kirjalik enampakkumine, kuna tähtjaks pakkumusi ei esitatud. Otsustati korraldada uus avalik kirjalik enampakkumine samadel tingimustel.

19. Anti kasutusse aiamaad Sindis ja Jõesuu külas.

20. Otsustati sõlmida munitsipaal-eluruumi üürilepingud kahe isikuga.

21. Nõustuti osäühingu EliitVedu keskkonnaloa nr L.JÄ/331625 muutmise taotlusega.

22. Kinnitati üks 2023. aasta ja kaks 2024. aasta hajaasustuse programmist rahastatud projekti lõpparuanne ja otsustati toetus välja maksta.

23. Anti avaliku ürituse korraldamise luba:

- Tori vallavalitsusele Jõesuu küla-

päevaks Jõesuu küla keskuses 21. septembril;

- MTÜ-le JK Pärnu Poseidon turniiriks „Väikelinna Cup 2024“ Sindis kunstmurustaadionil 19.–20. oktoobril.

24. Otsustati rahuldada MTÜ Taali Rahva Selts kaasfinantseerimise taotlus ning garanteerida nende omaosalus kohaliku omaalgatuse programmi taotlusvooru esitatavale projektile. MTÜ Suigu piirkonna külade kultuuriseltsi kaasfinantseerimise taotlus kohaliku omaalgatuse programmi taotlusvooru esitatavale projektile otsustati rahuldada osaliselt.

25. Liikuma kutsuva taristu rajamiseks otsustati anda MTÜ-le Rohelise Jõemaa Koostöökogu tasuta kasutusse Jõesuu külas Keskuse tee 6 asuva kinnistu u 603 m² suurune osa.

26. Kuna Sindis muusikakooli õpilasi on uuel õppeaastal rohkem ja tekis vajadus lisaruumide järele, otsustati teha muudatused Sindis muusikakooli eelarveridades ja eraldada lisaks reservfondist 2270 eurot. Muusikakooli jaoks kohandatakse Sindis Pärnu mnt 23a asuv ruum, mis vajab mõningast remonti.

27. Otsustati teha muudatused Sindis lasteaia eelarveridades seoses koolituskulude suurenemisega.

28. Kinnitati Sindis lasteaia hoolkogu koosseis 2024/25. õppeaastal.

29. Määrati ühele isikule noore õpetaja ja spetsialisti toetus.

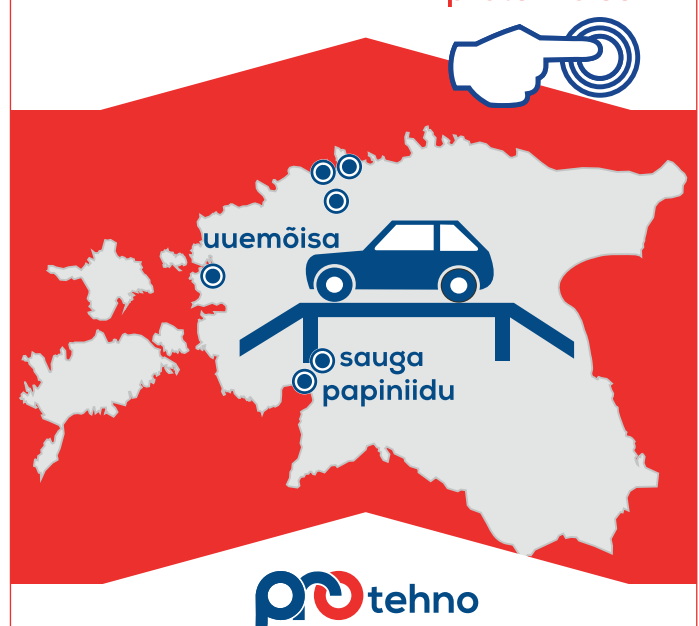
30. Otsustati rahastada nelja lapse lapsehoiuteenuse kohatasu, kes ei ole saanud kohta lasteaia.

31. Otsustati tagastada augustikuu eest kuuele lapsevanemale Pärnu Raja lasteaia kohatasu soodustus.

Vallavalitsuse istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.tori-vald.ee.

Täpsustus: Tori Valla Teataja eelmises numbris ilmunud vallavalitsuste istungite kokkuvõttes oli toimetaja eksimuse tõttu istungite ajavahemikuks 14. august – 4. september. Õige on 14. august – 11. september.

tehnoülevaatus Tule kohale või broneeri: proteho.ee



Sauga ülevaatuspunkt: Lauka tee 6, Sauga
Avatud: E-R 8-18 ja L 8-15
Telefon: 443 6990, sauga@tehnokuller.ee
Teenindamine järjekorra alusel

Ootame osalejaid heakorrakonkursile „Talvemeeleolu“

Tori vald korraldab ka tänavu heakorrakonkursi „Talvemeeleolu“, kus hinnatakse õnnestunud jõulumeeleolu loomist. Konkursiga soovime innustada elanikke ja ettevõtteid ehitama hoonete fassaade, aknaid ja hoove, et anda panus pühademeleolu loomisesse oma kodukohas.

„Mullune konkurss rõõmustas meid osalejate rohkusega“, sõnas konkursi hindamiskomisjoni esimees Signe Rõngas. „Vallas ringi sõites on hea meel näha palju kauniks ehitatud eramuid. Julgustame ka kortermaju ja ettevõtteid hooned ehitama ja konkursile esitama.“

Konkursil osalemiseks tuleb esitada taotlus aadressile konkurss@torivald.ee 15. detsembriks. Konkursi hindamiskomisjon külastab kandidaatide aedasid ja õuealasid, parimaid autasustatakse tänukirja ja rahalise preemiaga. Võitja preemia on 1000 eurot, lisaks antakse välja eripreemiad.

Kandidaate saab esitada neljas kategoorias:

- 1) pereelamud tiheasustuses;



Jõulurüüs eramu Kilksamal Tulbiõie teel

Foto: Kärt Linder

- 2) maakodud, suvilad või talud hajaasustuses;
 - 3) korter- või ridaelamud (kaks ja enam korterit);
 - 4) ühiskondlikud-, äri- ja tootmisobjektid.
- Taotlus peab sisaldama kandidaadi

kinnistu aadressi, esitaja nime ja kontaktandmeid, konkursi kategooriat ja ettepaneku lühipõhjendust. Juhul, kui esitaja ei ole kinnistu omanik, tuleb lisada kinnistu omaniku nimi ja kontaktandmed ning tema nõusolek konkursil osalemiseks.

Uekuke kinnistu detailplaneeringu eelnõu (eskiislahenduse) avalikustamine

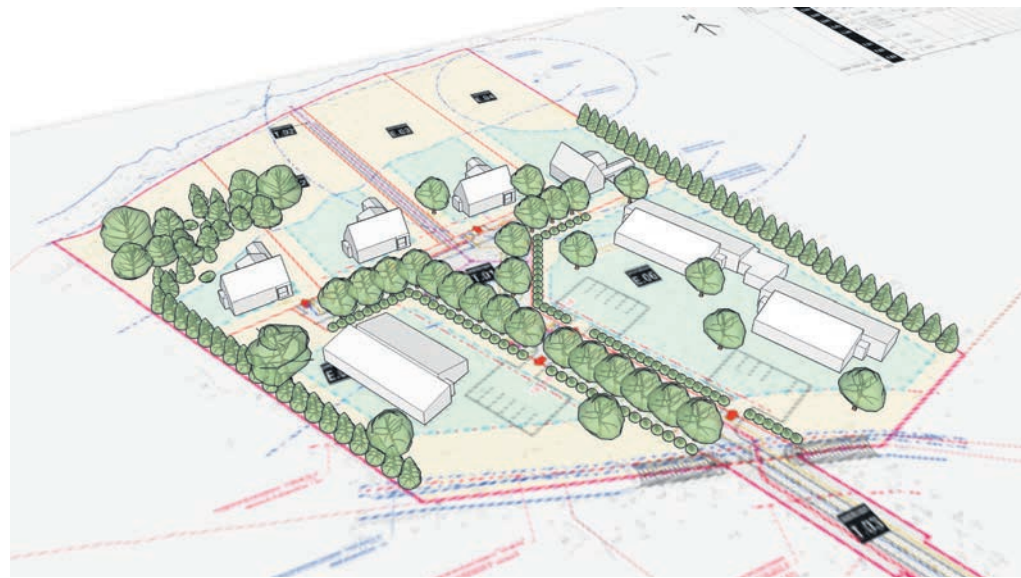
Tori vallavalitsus korraldab Kõrsa külas Uekuke kinnistu detailplaneeringu eelnõu (eskiislahenduse) **avaliku väljapaneku 21.10–19.11.2024.**

Uekuke kinnistu detailplaneering on algatatud Tori vallavolikogu 24. jaanuari 2019 otsusega nr 143. Planeeringualasse on juurde arvatud Väike-Viira tänav, mille kaudu on lahendatud juurdepääs ja kogu vajalik taristu.

Väike-Viira tänaval kehtib Sindi linnavalitsuse 05.08.2008 korraldusega nr 173 kehtestatud Pärnu mnt 80 ja 82 kinnistute detailplaneering.

Planeeringuala asub Kõrsa külas Pärnu mnt ja Pärnu jõe vahelisel alal, külgneb Viira põik 8, Kraaviotsa, Väike-Viira 1, 2 ja 4, Pärnu mnt 80 ja 82 ning Sindi tee 1, 1a ja 7 kinnistutega. Planeeringuala suurus on u 2 ha.

Uekuke katastriüksusest moodustatakse kaheksa elamumaa krunti, üks planeeringuala elamukrunte teenindav tee- ja tänav maaala krunt ning üks Pärnu



jõe kallasrajale juurdepääsu tagav tee ja tänav maaala krunt.

Vastavalt kehtivale Tori valla üldplaneeringule on planeeringuala maakasutuse juhtfunktsiooniks märgitud elamuala E4 koos vastava juhtfunktsiooniga seotud piirangutega. Elamumaal E4 on lubatud kruntimine, ühe planeeringu minimaalne suurus 10 krunti. Kruntide suurus 2000–4000 m², elamute vaheline maksimaalne kau-

gus 80 m. Sellise tingimuse täitmine antud asukohas ei ole võimalik. Samas ei ole see ka otstarbekas, sest piirkonnas on olemasolevat hoonestust ning on võimalik järgida olemasolevaga sarnast hoonestusstruktuuri. Detailplaneering muudab Tori valla kehtivat üldplaneeringut.

Planeeringu eskiislahendusega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee/ korsa-kula-uekuke-dp ning eelneval kokkuleppel Sauga

teenuskeskuses Selja tee 1a, Sauga alevik ja Sindis Pärnu mnt 22.

Avalik arutelu toimub 25. novembril kell 16 Sindis Pärnu mnt 22 ja veebis.

Arvamused ja ettepanekud detailplaneeringu lahenduse kohta palume esitada e-kirja teel aadressil tori@torivald.ee või kirjalikult Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maa-

SAAME TUTTAVAKS

Raimo Koger, Tori valla spordikeskuse juhataja

Miks otsustasid tulla tööle Tori valda?

Olles juba aastaid Tori valla elanik, tunnen siinset kogukonda ja nende vajadusi päris hästi. Otsustasin tulla tööle siia spordikeskusesse, et aidata kaasa kohaliku elu edendamisele ja näidata, et liikumine ja sport pole ainult atleetide pärusmaa, vaid see on midagi, mis võiks kõigile rõõmu pakkuda. Loodan, et suudan panna inimesed rohkem liikuma ja avastama, kui mõnus on olla aktiivne – olgu see siis jooksmine, jalgpall või hoopis rõngaste viskamine! Eesmärgiks on muuta tervislik eluviis mitte ainult lihtsasti kättesaadavaks, vaid ka põnevaks ja nauditavaks.

Mis on sinu põhilised tööülesanded?

Minu peamine ülesanne on koordineerida spordikeskuse tegevusi ja arendada rajatisi, et Tori valla elanikud ja miks mitte ka külalised leiaksid siit kõik vajaliku, et olla terve ja aktiivne aasta ringi. Unistan sellest, et meie erinevad sportimiskohad oleksid sellised, kuhu tullakse rõõmuga ja lahkutakse kergema samuga! Samuti tegelen tihedalt koostööprojektidega, kaasates nii mittetulundusühinguid kui ka kogukonnaliikmeid, et luua igale vanuserühmale ja huvigrupile midagi tore-dat. Tahan, et spordikeskus ei tegeleks pelgalt betoonist ja raudvarrastest koosnevate ehitistega, vaid et Tori vald oleks koht, kus sünnivad spordielamused ja kujunevad uued harjumused.

Millised on sinu arvates suurimad eesiseisvad väljakutsed?

Suurim väljakutse? Sporditaristu meil juba on – uhked



Foto: erakogu

rajad ja uued seadmed, mis ootavad kasutamist. Aga kahjuks näen, et need võimalused ei ole veel täiel määral kogukonna igapäevaelus kanda kinnitanud. Kõige suurem küsimus ongi see, kuidas panna inimesed spordivahendite tolmust puhastamise asemel neid aktiivselt kasutama. Spordiväljakule jõudmine ei peaks olema kohustus, vaid võimalus lõbusalt ja tervislikult aega veeta. Me peame looma rohkem erinevaid programme, mis tõmbaksid ligi nii nooremaid kui vanemaid. Olgu need siis tantsutrennid, jõusaaliringid või perevõistlused. Eesmärk on tekitada inimestes huvi ja panna nad liikumist armastama!

Mida sulle vabal ajal teha meeldib?

Kui ma ei ole tööülesannetega hõivatud, siis leian end tavaliselt pere seltsis mõnusalt aega veetmas – see on minu ideaalne trenni- ja lõõgastusprogramm. Aga kuna jalgpall on mu suur kirg, veedan suure osa vabast ajast Tammiste spordiklubi jalgpallitreenerina. Tegemist jagub nii palliplatsil kui väljaspool seda.

Sindi tee 7 ja 7a kinnistute detailplaneeringu avalik väljapanek

Tori vallavalitsus korraldab Kõrsa külas asuva Sindi tee 7 ja 7a kinnistute detailplaneeringu **avaliku väljapaneku 28.10–11.11.2024.**

Planeeritav ala asub Kõrsa külas Pärnu jõe ja Sindi tee vahelisel alal Sindi linna vahetus läheduses. Juurdepääs planeeritavale alale on tagatud Sindi teelt. Planeeringuala suurus on 2,96 ha. Planeeritav Sindi tee 7 kinnistu on hoonestamata, ala läbib sõidutee. Sindi tee 7a kinnistul paikneb Helmondi puhke- ja alternatiivkompleksi olmehoone ja saun. Planeeringuala piirneb Sindi tee 9 (80803:001:0352), Pärnu maantee L7 (80803:001:0285), Sindi tee 5 (80803:001:1059), Sindi tee 3 (80803:001:0882), Sindi tee 1 (80803:001:0870) ning Uekuke (80803:001:1024) katastriüksustega.

Planeerimislahendus näeb ette Sindi tee 7 ja Sindi tee 7a kinnistute liitmise, krun-dile määratakse ärimaa sihtotstarve, ehitusõigus ning hoonestustingimused paadikuur-kohviku ja kämpinguhoonete ehitamiseks. Kuna olemasolevas peamajas ei ole piisavalt ööbimisvõimalust, kitsendab see seminaride ning muude ürituste toimumist. Tagamaks osalejatele majutust, kavandatakse alale



kämpinguhooned. Planeeritav paadikuur-kohvik võib olla kuni kahekorruseline, kämpinguhoonetel 1 + katussekorrus, kõrgus maksimaalselt 7 m. Hoone ±0.00 on planeeritavast maapinnast 0,3–0,7 m kõrgemal.

Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind on 2000 m². Hoonete arv krun-dil 11, krundi sihtotstarve 100% ärimaa.

Hoonete projektide koostamisel tuleb arvestada kontaktvõõndis üldiselt väljaku-junenud hoonestuslaadiga. Fassaadmaterjalina tohib kasutada laudist, betooni, klaasi, tellist, looduslikku kivi ja krohvipinda. Kasu-

tada ja omavahel kombineerida erinevaid materjale ja liigendatud fassaadi. Hoonete väljund peab olema visuaalselt nauditav, ka jõe poolt vaadatuna.

Planeeritaval ala kehtib Piiri ja Väikekuke kinnistute detailplaneering, mis on kehtestatud Tori vallavolikogu 24.09.2003 otsusega nr 46.

Kehtiva Tori valla üldplaneeringuga on määratud Sindi tee 7 kinnistule maa-kasutuse juhtotstarve ärimaa ning Sindi tee 7a kinnistule perspektiivne elamumaa. Nimetatud kinnistute liitmisel planeeritakse uueks maa-kasutuse juhtotstarbeks kogu alale ärimaa. Arvestades, et

liidetav Sindi tee 7a katastriüksus moodustab vaid väikese osa kogu planeeritavast alast, on **koostatav detailplaneering kooskõlas Tori valla üldplaneeringuga.**

Planeeringu dokumentidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee/ korsa-kula-sindi-tee-7-ja-sindi-tee-7a-dp ja eelneval kokkuleppel Sauga teenuskeskuses.

Arvamused ja ettepanekud detailplaneeringu lahenduse kohta palume esitada e-kirja teel aadressil tori@torivald.ee või kirjalikult Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maa-

Aia- ja haljastusjätmete äravedu kestab novembri lõpuni

Tori valla elanikud, kes aia- ja haljastusjätmeid ei komposti, saavad need kuni novembri lõpuni üle anda jätmevedajale.

Aktiaselts Eesti Keskkonnateenused viib biolagunevad aia- ja haljastusjätmed ära kogumisingide käigus, mis toimuvad 1. aprillist 30. novembrini. **Tellimus tuleb esitada e-posti aadressil viljandi@keskkonnateenused.ee või telefonil 435 5025.** Tellimisel tuleb teatada jätmete ligikaudne kogus, ringide toimumise ajad lepitakse eelnevalt kokku.

Üleantavad aia- ja hal-

jastusjätmed võib koguda tavalisse kogumiskotti (vedaja puistab jätmed lahtiselt veokisse), täis koti kaal võib olla kuni 15 kg. Kotid tuleb paigutada asukohta, millele jätmevedaja hästi ligi pääseb. Jätmete üleandmine on tasuta.

Biolagunevad aia- ja haljastusjätmed on aedade ja haljasalade hooldamisel tekkinud biolagunevad jätmed nagu rohi, lehed, peened oksad, hein ja taimed. Puuksad ja kannud äraveo-teenuse alla ei käi, need saab viia Paikre prügilasse.

Kõige olulisem on toidujäätmete tekke vältimine!

Sel aastal on 16.–24. novembril toimuva Euroopa jäätmetekke vähendamise nädala teemaks toidujäätmed. Nii uskumatuna, kui see ka ei tundu, siis Eesti kodumajapidamistes moodustab toidukadu ehk raisatud toit toidujäätmetest peaaegu poole. Vältides ja vähendades toiduraiskamist on võimalik vähendada toodetava toidu, kasutatava energia, vee, väetiste ja põllumajandusmaa hulka. Kaasneb kokkuvõtte mitte ainult nimetatud ressurssidelt, aga ka toidu ja jäätmete transpordilt ning jäätmekäitlusest.

Mida saad sina teha, et austada toitu jäägitult ja anda oma panus toidujäätmete tekke vähendamisse?

- Planeeri menüü ehk portsjonid ja toidukorrad ette. Planeeri teadlikult menüüsse selliseid toite, kus kasutad võimalikult palju kappides leiduvat ära, et vältida jäätmete teket.
- Tee enne poodi minemist menüü järgi ostunimekirja arvestades, milliseid kogu-



seid toitu vajad ja millised toiduained on kodus juba olemas. Ära mine poodi

näljasena ega lase end ahvatleda suurtel pakki- del ja pakkumistel. Osta

ainult vajalik kogus, võimalusel osta toiduaineid lahtiselt oma korduskasutatavasse karpi vajalikus koguses. Nii säästad toitu, aega, raha ja keskkonda!

- Ole leidlik toiduainete ja toidu ülejääkide kasutamisel, arvestades seejuures toiduohutusega. Valmista näiteks pruunidest banaanidest kooki või smuutit, kasuta üleliigset/kuivanud saia kotlettide valmistamisel, valmista seisma jäänud köögiviljadest suppe jne.
- Tee vahet märgitel „kõlblik kuni“ ja „parim enne“. Märget „kõlblik kuni“ ehk tarvitamise tähtpäeva kasutatakse kiiresti riknevatel toitudel. See tähistab kuupäeva, milleni võib toitu ohutult süüa. Tarbi toit enne „kõlblik kuni“ kuupäeva möödumist! „Parim enne“ tähistab kuupäeva, milleni säilib toote nõuetekohane kvaliteet. Toiduaineid on ohutu tarbida ka mõnda aega pärast „parim enne“ kuupäeva möödumist, kuid enne tarbimist vaatlenuusuta ja maitse.
- Jälgi pakenditele märgi-

tud kuupäevi ja paiguta toiduained kapis ümber – tõsta uuemad tooted külmikus või kapis tahapoole ja vanemad ettepoole, et vältida toiduainete riknemist, enne kui neid kasutada jõuad.

- Säilita toitu nõuetekohaselt – vaata pakenditelt toidu säilitamisjuhiseid ning hoi külmi temperatuur vahemikus 1–4 °C ja sügavkülmiku temperatuur –18 °C juures.
- Kasuta toidu säilitamiseks külmutamist või kuivatamist. Hea mõte on külmutada toitu eraldi portsjonitena ja märgistada need vastavalt.
- Kasuta väiksemaid taldrikuid, lusikaid ja kahvleid. Nii sa ei tõsta taldrikule rohkem toitu, kui ära süüa jaksad.
- Jaga üleliigset toitu sõprade, kolleegide või naabritega! Samuti jagage omavahel nippe toiduraiskamise vältimiseks.
- Vali poes ja turul julgelt ebastandardse välimusega puu- ja köögivilju – need on täiesti söödavad ja toitvad ning saad ära kasu-

tada allahindlusi või muid kampaaniaid.

- Töökoha või kooli sööklas ära tõsta rohkem süüa, kui jaksad ära süüa. Mõtle ka kohvikus või restoranis enne toidu tellimist, kui palju jõuad süüa. Võid proovida eelroa ja pearoa tellimise asemel kahe eelroa söömist.
- Rootsi lauas võta väiksem taldrik, et vältida üleliigsete toidukoguste taldrikule tõstmist. Vajadusel saad toitu juurde tõsta.
- Küsi kohvikus või restoranis järelejäänud toit endaga kaasa. Nii saad seda süüa hiljem kodus.
- Kohanda oma ootusi – ära eelda, et kogu toiduvalik peab olema toidupoes, kohvikutes ja restoranides kogu päeva vältel saadaval. See võib tähendada, et poed, kohvikud ja restoranid peavad päeva lõpus toitu ära viskama.
- Kui siiski tekib toidujäätmeid, ära viska neid segaolmejäätmete hulka, vaid kogu liigiti ja komposti ise või viska biojäätmete konteinerisse.

Allikas: kliimaministeerium

Vanad rehvid saad tasuta ära anda!

KÄRT LINDER
KESKKONNANÕUNIK

Rehvivahetusest ülejäänud sõiduauto vanad ehk kasutuskõlbmatud rehvid saab Tori valla elanik **tasuta üle anda** Paikre sorteerimisjaamas (Raba tn 39, Pärnu linn). Aastas võetakse valla elanikelt tasuta vastu kuni kaheksa sõiduauto rehvi ja kuni neli mootorrattarehvi. Kui üle antavaid rehve on rohkem, tuleb piir-

määratavate rehvide eest tasuda. Sõiduauto rehvid on hinnaga 360 eurot tonn ning traktorirehvid 420 eurot tonn. Lõplik hind kujuneb vastavalt kaalule.

Teadmiseks – uusi rehve ostes saab vanad rehvid üle anda müügikohta või rehvi- tevõtjale! Rehvide edasimüüjatel on kohustus vanad rehvid oma töökojas vastu võtta, kui klient ostab töökojast uued rehvid.



Loodusesse visatud vanarehvid lagunevad alles 50–80 aasta pärast või veelgi hiljem Foto: Kärt Linder

Puudehooldus ja raie Sindis

TRIIN SOHLU
VALLAÄEDNIK

Vallal on sel aastal plaanis veel mõned raied ja puudehooldused. Sindi gümnaasiumi allalt raiutakse mõned vahtrad, mis võivad endast ohtu kujutada. J. C. Wöhrmanni pargist raiutakse kaks hõbekuuske, mis näitavad suremise märke. Kooli tänava alleel raiutakse mõni üksik ohtlik puu. Kiriku pargis

raiutakse neli mädanikuga kasepuud. Väiksemat raiet ja hooldust tuleb veel ette mitmel kinnistul, sealhulgas Keskjänaval, Hirveaia pargis, Raudtee pargis ja Vanal Kalmistul.

Lisaks Sindi linnale on planeeritud töid veel nii Tori alevikus, Jõesuus, Pullis, Eametsas kui ka Tammistes. Are mõisa pargis puhastatakse tiigi äär vósast.

TOETAB

TÖÖTUBA

PESAKASTIDE MEISTERDAMINE

16. novembril

kell 12.00

Tori Põhikoolis

kell 15.00

Are Koolis

elurikas

TORI VALD

Töötoad viib läbi:

MARGUS OTS

Eesti Ornitoloogiaühingust

Töötoas osalemine on TASUTA, kuid kohtade arv piiratud ja seetõttu vajalik eelregistreerimine:

elurikas.torivald.ee/registreerimine

TOETAB

KOOLITUS

KUIDAS KÄITUDA LOODUST SÄÄSTVALT?

02. novembril

kell 10.00 Sauga Must Maja

kell 13.00 Sindi Seltsimaja

15. novembril

kell 17.30 Tammiste Lastead-Algkool

23. novembril

kell 10.00 Are Huvikeskus

kell 13.00 Tori Rahvamaja

elurikas

TORI VALD

Koolituse viib läbi:

PERNOVA HARIDUSKESKUS

Kõikide osalejate vahel loositakse välja praktilised auhinnad!

Koolitus on TASUTA! Registreeri end osalejaks siit: elurikas.torivald.ee/registreerimine

Ajarännak „1944. a põgenemine”

KATARINA ÜBNER
KRISANDER MARKUS
POOL
SINDI GÜMNAASIUMI
12. KLASSI ÕPILASED

24. septembri hommikupoolikul kogunesid Sindi gümnaasiumi 9.-12. klassi õpilased Sindi laululava juurde, et läbi viia ajarännak teemal „1944. a põgenemine”. Ajarännak on õppemeetod, kus inimesed riietuvad vastavalt ajastule, mõtleval endale legendi ja kogeval selle ajastu läbielamisi. Sellel päeval saadi aru, mis tunne on teha lühikese ajaga raskeid otsuseid. Kas põgeneda või jääda kodumaale?

Jõudnud aastasse 1944, sattusime ühe suure talu õuele, kus peremees selgitas meile põgenemise olusid ning kõigil paluti kaaluda, mida teeksid nemad antud situatsioonis, kus Saksa võim kaob ning asendub punavõimuga. Vestluse viisid läbi ajalooõpetajad Marek Mänik taluperemehe rollis ja Veronika Uussaar külakooliõpetaja rollis, kes esindasid erinevad arusaamu sellest, kuidas oludega toime tulla ning kas jääda või mitte.



Sindi gümnaasiumi ajarännak viis suurpõgenemise aega

Foto: Karoliine Palu

Kõik osalised jagunesid rühmadesse ja läbisid erinevaid töötubasid, mille ühiseks teemaks oli ettevalmistusprotsess laevasõiduks ning toimetulekuks uues riigis. Töötubades valmistati küünlaid, seepe, toitu, õpetati kohvrite pakkimist ja tutvustati põgenemismõimalusi. Erilist rõhku pandi põgenemisele üle mere.

Päeva lõpuks pidid kõik andma vastuse küsimusele, mis esitati neile rännaku alguses. Enamus otsustas põgeneda NSV Liidu võimu eest, vähesed aga jäid kodumaale, lootes, et Vene okupatsioon pole nii hull, kui see oli paari aasta eest, ning üksikud pagesid metsa, et vältida Eesti iseseisvuse eest. Põgenike ja jääjate viimase

koosviibimise märgina lauldi kodumaiseid laule ning jäeti üksteisega hüvasti mõttega, et kohtutakse jälle jõulude paiku.

Pärast emotsionaalset hüvastijättu naasid kõik aastasse 2024, soovides, et tulevikus ei peaks keegi selliste valikute ees olema ega midagi säärest uuesti üle elama.

Sauga põhikooli noored trotsisid kehva ilma ja nautisid veeseiklusi

MARGIT LOTT
SAUGA PÕHIKOOI HUVIJUHT

Õpilasesinduse väljasõit Reiu puhkekeskusesse sai teoks tänu Sauga noortekeskuse noorte projektikonkursile „Pakume pappi!”, kus noored esitasid oma projektiidee ja said selle teostamiseks vajalikku rahastust.

Vaatamata sellele, et kanuu- ja kajakisõidu hooaeg oli ametlikult lõppenud ning ilm oli kehvapoolne, ei lasknud noored end sellest heidutada. Puhkekeskuses võeti õpilased vastu kui tugevad eestlased, kelle motoks: pole halba ilma, on vale riie. Instruktsioonid kuulatud, suunduti entusiastlikult jõe peale, et nautida seiklust kanuude ja kajakkidega.

Veesõidud pakkusid noortele rohkelt uusi kogemusi ja lõbusaid hetki. Õpilasesinduse pesamuna liige Isabella tõdes, et Loore Mai oli kui õpetaja, kes juhendas teda ja Mariit aerutamises, koos veedetud aeg oli väga tore. Mirell sõnas, et kuigi kanuutamine oli väsitav, oli see „mega äge”, eriti kuna see oli tema esimene kord kanuuga sõita, ja seda koos õpilasesindusega. Lisandra kirjeldas päeva kui „täiuslikku” ja hindas võimalust proovida



Sauga kooli õpilasesindus veeseiklusel

Foto: Margit Lott

midagi uut ja huvitavat koos imeliste inimestega.

Koostöö oli jõe peal võtmetähtsusega. Loore-Lee jagas, et väga lõbus oli koos vee peal sõita ja sai palju nalja. Emily rõhutas, et ilm ja sportlik väljakutse panid nad proovile, kuid sihikindlus ja tiimitöö aitasid kõikidest raskustest üle saada. Mirabel mainis naljatledes, et ta oli „passenger printsess” ja DJ, kuid ka temal oli superlõbus, sest nalja sai palju.

Loore lisas: „Tänane päev oli väga lahe. Sai palju nalja ja esimest korda kajakiga oli

omamoodi kogemus sõita. Eriti lahe oli kogeda erinevaid olukordi ja kuidas nendes hakkama saada. Lõppkokkuvõttes oli nii äge päev meie armsa õpilasesindusega ja nii tore, et saime selle projekti tasuta teostada!”

Pärast matka suundus seltskond ühisele piknikule. Mariite-Marleen sõnas: „Väga lõbus oli kanuutada sellise seltskonnaga, mis meil on. Ma arvan, et kõigil oli täna väga-väga tore päev. Mõned said natuke märjaks, aga see ei muutnud meie tuju. Meil oli ikkagi lõbus ja nal-

jakas päev. Minul ja Isabellal oli väga hea õpetaja Loore-Mai, kes õpetas meile rohkem tiimitööd.” Erleen lisas, et koos veedetud aeg oli täis nalja ja rõõmu, ning ühine piknik pani päevale toreda punkti.

Kanuudega jõe peal sõitmine oli midagi enamat kui lihtsalt sportlik tegevus – see oli päev täis tiimitööd, uusi kogemusi ja palju nalja. Noored said nautida veematka ja ühist aega ning tõdesid, et isegi kehva ilm ei suuda head seltskonda ja lõbusat meeleolu rikkuda.

Are kool sai KiVa programmi kvaliteedimärgise

ARE KOOLI KIVA TIIM

KiVa on koolidele suunatud kiusamise ennetamise ja vähendamise programm. Tegemist on teadus- ja tõenduspõhise programmiga, mille on välja töötanud Turu ülikool Soomes. Eestis koordineerib programmi SA Kiusamisvaba Kool.

Juba kuuendat aastat tegeletakse Are koolis kiusuennetusega Kiusamisvaba Kooli programmi meetodeid rakendades. Septembri lõpus külastas Are kooli meie KiVa programmi mentor Cattre Hein ja andis koolile üle kvaliteedi-

märgise KiVa programmi kasutamise eest koolis programmi loojate ettenähtud viisil. Kiusamise ennetamise ja vähendamise programmi kvaliteedimärgise saamiseks on oluline täita mitut kriteeriumit – näiteks tuleb viia läbi KiVa-tunde, KiVa-teemalisi sündmusi, teha järjepidevalt ennetus- ja teavitustööd.

Kvaliteedimärgise teenis aua välja kogu koolipere ühise koostööna. Olulise panuse on andnud õpilased, lapsevanemad, õpetajad, koolitöötajad, juhtkond ja KiVa-tiim. Are kooli KiVa tiim tänab kõiki koostöö eest!



KiVa meeskond: Kärt Pähkel, Kristi Mölder, Pille Kuusik, Kätlin Ojamets

Foto: Karmen Hütt

Sindi gümnaasiumi õpilased aitasid kaasa tuura asurkonna taastamisele

LISETTE ARAK
SINDI GÜMNAASIUMI
12. KLASSI ÕPILANE

Reedel, 27. septembril, toimus Sindi kärestikul eriline sündmus, kui Pärnu jõe lasti taas Atlandi tuurad. See Euroopa üks suurimaid kalaliike on Läänemerest kadunud olnud juba pikka aega, kuid Eesti loodushoiu keskus ja RMK tegelevad aktiivselt tuura asurkonna taastamisega Eesti vetes.

Projekti raames plaanatakse Eesti jõgedesse kokku lasta üle poole miljoni noore tuura. Pärnu jõgi sai täiendust 2120 kolme kuu vanuse ja 155 ühe aasta ja kolme kuu vanuse tuuraga. Noored kalad olid enne loodusesse laskmist rahulikult kasvanud Põlula kalakasvanduses.

Tuurade vette laskmisest said noored teada Sindi güm-

naasiumi bioloogiaõpetaja Eedi Lelovi kaudu, kes kaasas sündmusesse ka oma õpilased. Kohapeal jagas Eesti loodushoiu keskuse kalateadlane Meelis Tambets noortele teadmisi Atlandi tuurast ja selle kadumise põhjustest, milleks on eelkõige ülepuuk ja sobivate kudumiskohtade vähesus. Lisaks said õpilased aimu jõekalade liikidest ning erinevatest tehnoloogiatest, mida kasutatakse kalade märgistamisel ja nende liikumise jälgimisel.

Kohalolijatel oli võimalus ka ise tuurad vette lasta, andes oma panuse selle tähtsa projekti edusse. Atlandi tuurad lahkuvad oma kudemispargast 10–15 aastaks, kuid paari aasta pärast võime tunda uhkust, et noored on olnud abiks Eesti looduse kaitsmisel ning panustanud sellesse olulisse ettevõtmisesse.

Tammiste lasteaed- algkoolis tutvuti eri rahvustega

JAANA KIVISILD
TAMMISTE LASTEAED-
ALGKOOLI MUUSIKAÕPETAJA
AVE PURRE
TORI VALLA RAAMATUKOGU
RAAMATUKOGUHOIDJA

23.-27. septembril toimus Tammiste lasteaed-algkoolis rahvustele pühendatud nädal. Muusikaõpetaja Jaana Kivisild tutvustas 27. septembril kooliõpilastele tundides Itaalia ja Lõuna-Korea rahvuseid. Tutvuti hümnide, riietuse, õppekorralduse, toitumise, muusika, rahvuspillide ja silmapaistvate muusikutega. Õppisime uusi võõrsõnu, lendasime uutesse sihtkohtadesse ja laulsime. Neid uusi teadmisi võrreldi eesti rahvaga, et leida erinevusi ja sarnasusi. Samuti tutvustas kooli direktor Oksana Laanemets ukraina rahvust ja tund lõp-

pes viktoriiniga, mille lõpus sai maitsta Ukraina komme.

Köögis valmistati kogu nädala jooksul õpilastele ja lasteaialastele eri rahvaste toite: esmaspäeval Itaalia, teisipäeval Slaavi, kolmapäeval Soome, neljapäeval Prantsuse ja reedel Ukraina roogi. Laste lemmikuks osutusid pasta päikesekuivatatud tomatite ja peekoniga ning Kiievi kotletid.

Raamatukogu teematun-
nis räägiti Eestis elavatest vähemusrühvastest ja erinevatest Eestis kõnelevatest keeltest. Tutvuti ka Eestis räägitavate murdekeeltega. Lapsed jutustasid oma vanemate ja vanavanemate juurtest ning kuidas hoida ja edasi kanda oma kultuuri ja kultuuripärandit. Prooviti aru saada saare, võru ja seto keelest ning loeti setokeelset raamatut.



Tammiste lasteaed-algkooli rahvuste nädalal tutvustati ka Ukrainat
Foto: Tammiste lasteaed-algkool

TÄNU



Are kooli Suigu lasteaia Päikesekildude rühma lapsed ja kollektiiv tänavad südamest lapsevanemat Kristi Hansarit ja MTÜd Pesapuu, kes kinkisid rühmale uued õppevahendid ehk arendavad mänguasjad Kriidikud

Sindi lasteaia spordinädal „Tõmbame käima“

MARLEN REIMANN
SINDI LASTEAIA
LIIKUMISÕPETAJA

Neljakordne Euroopa meister sõudmises, sintlane Allar Raja on öelnud: „Liikudes ja proovides mitmesuguseid spordialasid avastad, et õpid uusi oskusi ning see tõstab sinu enesekindlust. Sport toob inimeses esile tema parima poole ja muudab ta imetlusväärseks.“

Sindi lasteaia spordinädal „Tõmbame käima“ sai alguse esmaspäeval piduliku avavõimlemisega lasteaia hoovis, kus muusika saatel võimsed lepatriinudeks kostümeeritud muusikaõpetaja Karolin ning liikumisõpetajad Marlen ja Helen. Lapsed matkisid lepatriinude võimlemisharjutusi ja nii äratati üles kogu keha. Spordinädala esimene päev oli mängupäev. Õuealale oli üles seatud kaks *disc golf* korvi, kus lapsed said näidata oma puttamise oskust. Mitmed lapsed olid kettalenutamises eriti osavad ja oli aru saada, et lapsed on seda ka väljaspool lasteaeda koos vanematega teinud.

Spordinädala teisel päeval toimus traditsiooniliselt maratonipäev. Liikumisõpetajad korraldasid Sindi lasteaia lastele kirikupargis Swedbanki Tallinna maratoni virtuaalse lastejooksu. Pargis moodustati suur ring, kus võimeldi end üheskoos soojaks. Alguses läbiti jooksurada koos jalutades, millele järgnes 500 m pikkune laste virtuaaljooksu distantsi läbimine rühmade kaupa. Jooksu lõpus tehti vahva ühisplitt ning premeeriti lapsi torusalli, medali ja diplomiga.

Kolmas päev oli osavuspäev, mille idee autoriks oli liikumisõpetaja Marlen, kes



Fotod: Sindi lasteaed

ka Vertical Fitness Dance Studios treenerina laste oskusi lihviv. Õuealale oli üles seatud viis tegevuskohta: pallivise, slaalomijooks, hoota kaugushüpe, rippumine ja täpsuslöök jalgpalliga. Lemmikuteks osutusid slaalomijooks ja täpsuslöök jalgpalliga, pingutust ning motiveerimist vajavateks tegevusteks olid hoota kaugus ja rippumine.

Neljandal päeval korraldas jalgpalliklubi Poseidon 5–7-aastastele jalgpallipäeva. Suurematel lastel oli Sindi gümnaasiumi staadionil võimalus proovida läbi mänguliste harjutuste erinevaid trikke jalgpalliga. Lasteaia hoovis mängis 3–5-aastaste

lastega jalgpalli meie liikumisõpetaja Helen, kes mängib ise Pärnu JK Vapruse naiste rahvaliiga tiimis.

Matkamine on aktiivse puhkuse vorm ja spordinädala viimane päev oli matkapäev. Iga rühm sai ise valida, kuhu soovib matkata ja teha seal üks vahva sportlik pilt. Spordinädala eesmärk oli pakkuda palju erinevaid liikumisvõimalusi, positiivseid kogemusi ja äratada lastes huvi aktiivse eluviisi vastu, mis on praegusel tehnoloogiaajastul eriti oluline.

Meie personal osales septembrikuu kampaanias „Tõmbame käima“, kus igal töötajal oli vaja teha septembrikuus 200 000 sammu.

Personalile korraldati *disc golf* puttamise ja petangi võistlus ning lisaks läbiti Sindis viiekilomeetrine jalutuskäik. Koostöös Rohelise Kooli töögrupiga oli lasteaia lisaks spordinädalale ka autovaba nädal. Igapäevane liikumine on meie vaimsele ja füüsilisele tervisele oluline!

Kiitus kõigile, kes aktiivselt osalesid spordinädalal! Suur tänu Pärnumaa spordiliidule surfilippude eest! Spordinädalat viisid läbi Sindi lasteaia tervise-
nõukogu liikmed Marlen Reimann, Helen Lehtmet, Erika Sõrmus, Evelin Treumuth, Reine Tänav, Marie Tominga, Eve Vellner ja Elve Peenoja.

Sindi noored laotasid sügise värvid tortidele

LIINA URBA
SINDI AVATUD
NOORTEKESKUSE
NOORSOOTÕOTAJA

Septembrikuu viimasel reedel täitsid Sindi noortekeskuse ruumid magusate maitsete, lõhnade ja värvidega. Noorte eestvedamisel sai teoks keskuse ajaloo esimene küpsisetordivõistlus, mis kandis pealkirja „Sügise värvid“. Idee sündis mõttest tähistada kooliaasta algust kuidagi teismoodi, eriliselt. Mõeldud-tehtud. Võistluse tingimuseks oli valmistada tort ainult ühest küpsisepakist ehk kuni 16 küpsisest, seega tuli luua minitort.

Täidise ja kaunistuste valiku osas jäid osalejatele vabad käed. Kokku laekus



Žürii Sindi noorte küpsisetorte maitsmas

Foto: Sindi avatud noortekeskus

konkursile 13 küpsisetorti. Noorte toidukunsti hindas ka žürii, kelle hulka kuulusid meie noorteaktiivi vanema

vanusegrupi noored. Hindamine toimus anonümselt ehk võistlusele toodud tortide autorid jäid kohtu-

nike jaoks teadmata. Punkte jagati nii maitsekooslusele kui välimusele.

Kolmeks parimaks torditegijaks hinnati seekord Liisa Rand, Neleliis Roomere ja Hinno Vaargas. Kuna eelnevalt oli välja reklaamitud ka tortide ühissöömine, siis ei lasknud noored seda endale mitu korda öelda ning õhtu lõpuks ei jäänud lauale pea ühtegi tükki.

Kuuldused meie noortekeskuse magusast üritusest levisid kaugemale ja nii jõudis meie tordipidu ka Pärnu Postimehe leheveergudele. Aitäh märkamast! Suur tänu ka kõigile noortele, kes võistlusest osa võtsid ja oma loomingut meiega jagasid, te kõik olete meistritiitli väärilised!

Sindi gümnaasiumi ühine kontserdikülastus

ERIKA MITT
SINDI GÜMNAASIUMI
KOGUKONNAJUHT

Sel aastal tähistas Sindi gümnaasium rahvusvahelist muusikapäeva kontserdikülastusega Sindi seltsimajas. Meil oli võimalus osa saada kontserttuurist „Noorte ETNO ringreisid 2024“. Noorte ETNO on suvine pillilaager, mis on suunatud

noortele muusikasõpradele vanusevahemikus 13–17 aastat, kes tunnevad suuremat huvi pärimusmuusika vastu ja mängivad heal tasemel pilli. Ringreisile kutsutakse suvisest laagrist silmapaistvaimad noored muusikud, kes asuvad teele oktoobri alguses, et tutvustada pärimusmuusikat ning oma pille koolides, lasteadeades ja rahvamajades üle Eesti. Sel aastal osales ring-

reisil kuue pillimängija seas ka meie kooli 9.a klassi õpilane Mathilda Mitt, kes on muusikalise hariduse saanud Sindi muusikakoolis. Viimastel aastatel on neiu kirklikult pühendunud pärimusmuusikale ning noorte ETNO laager on sellele ainult hoogu juurde andnud. Mathilda ütles, et ringreisile valituks saamine oli tema suurim unistus, mis täitus.

Selleks, et terve kool saaks kontserdist osa, broneerisime endale Sindi seltsimajas lausa kaks kontserti. Tagasiside kooliperelt on olnud hästi positiivne – just seda emotsiooni soovisimegi muusikapäeval kõigile jagada. Väga täname seltsimaja meeskonda, kellega on alati hea koostööd teha.

Sauga põhikooli sportlased särasid Jõulumäe teatejooksuvõistlustel mitmete poodiumikohtadega

ROMET MIHKELS
SAUGA PÕHIKOOI ÕPETAJA

26. septembril toimusid Jõulumäel Pärnu maakoolide meistrivõistlused pendel- ja murdmaateatejooksus. 8.-9. klassi tüdrukute 3x500 meetri teatejooksus oli Sauga põhikoolil väljas kaks võistkonda. Meie esimene võistkond koosseisus Kreteliis Kajamäe, Kristella Kajamäe, Mirabel Chrystelle Jaakson saavutas esikoha! Teine võistkond koosseisus Sofia Smirnov, Lorete-Maria Sireneva ja Merilin Paddernik saavutas kolmanda koha.

8.-9. klassi poiste 3x1000 meetri teatejooksus saavutas meie võistkond kolmanda koha. Võistkonda kuulusid Adrian Sutt, Stig Airon Jaakson, Aron Kivilo. 6.-7. klassi tüdrukute 3x500 meetri teatejooksus saavutasid Emilia Hrabrov, Lisandra Aniste ja Maarja Elisee Kalmus teise koha.

Tubli võistlesid ka meie

Sauga põhikooli
jooksuvõistkonnad
koos õpetaja
Romet Mihkelsiga

Foto: Sauga põhikool



teised võistkonnad. 1.-3. klassi tüdrukute võistkond saavutas 3x300 meetri teatejooksus neljanda koha. Võistkonda kuulusid Merete Metsaveer, Miia-Marii Valgepea ja Melian Meidra. Sama vanuseklassi poiste võistkond finišeeris üheksandana. Võistkonnas jooksid Ramos Raap, Steven Leinasaar, Sander Kaljusoo.

4.-5. klassi tüdrukute 3x500 meetri teatejooksu võistkond lõpetas jooksu kuuenda kohaga. Võistkonda kuulusid Melissa Väina, Annabel Elend ja Hanna

Deliisa Guff. Selles vanuseklassis oli meil väljas ka teine võistkond, kuhu kuulusid Liis Leinus, Delise Kokla ja Mariite-Marleen Siitam. Nead saavutasid kümnenda koha. 4.-5. klassi poiste 3x500 meetri teatejooksus saavutasid Kaspar Orm, Raien Randmaa ja Ranet Sillaste üheksanda koha.

6.-7. klassi poiste 3x1000 meetri teatejooksu võistkond saavutas seitsmenda koha. Võistkonda kuulusid Oscar Lepiku, Kenert Meiner, Reimo Pahk.

Põhikoolide pendelteate-

jooksus saavutas meie võistkond teise koha. Siin kuulusid meil võistkonda Ramos Raap, Sander Kaljusoo, Miia-Marii Valgepea, Merete Metsaveer, Melissa Väina, Annabel Elend, Ranet Sillaste, Raien Randmaa, Kenert Meiner, Reimo Pahk, Emilia Hrabrov, Maarja Elisee Kalmus, Aron Kivilo, Stig Airon Jaakson, Sofia Smirnov ja Kristella Kajamäe.

Palju õnne kõikidele sportlastele ja usinat harjutamist järgmisteks võistlusteks!

NOORTENURK

September noortevolikogus

JOOSEP AILISTE
TORI VALLA
NOORTEVOLIKOGU ESIMEES

September kujunes alanud sügisele omaselt Tori valla noortevolikogu jaoks tegusaks. 21. septembril, maal elamise päeval, olime koos vabatahtlikega väljas Jõesuu külapäeval, kus vastutasime mõttekodade organiseerimise eest. 27. septembril kohtusime Sauga noortekeskuses Viljandi valla noortevolikogu esindajatega kogemuste vahetamise eesmärgil.

Jõesuu külapäeva organiseerimisel osalesime projekti Urbact raames, mille eesmärgiks on Euroopa Liidu rahastusega parandada kohalikku elu. Projekti esimese sammuna korraldatakse elanikkonna vajaduste ja probleemide selgitamiseks rahvakohutusi ja -koosolekuid. Jõesuu külapäeva peamiseks eesmärgiks oligi vahetu suhtlus kohalikega ning külaelanike vahelise ühtsustunde

suurendamine. Noortevolikogu oli abiks mõttekodades: kaardistati kohalike arvamust liikuvuse, kultuuri ja spordi teemadel. Esimest korda kaasati noortevolikogu initsiatiivil ka vabatahtlikke Tori põhikoolist.

Juba poole aasta eest olid Viljandi valla noortevolikogu esindajad Tori ametivendade ja -õdedega ühendust võtnud ning avaldanud soovi meile külla sõita. Peale pikka planeerimist toimuski 27. septembril ühine kokkusaamine. Võõrustajatena valisime kohutumispaigaks Sauga avatud noortekeskuse, mis on oma innovaatsuse poolest Eestis ainulaadne. Kohtumise peamiseks eesmärgiks oli kahe organisatsiooni kogemuste, murede ja rõõmude vahetamine. Viljandi valla noored said eeskuju võtta meie kogemustest suhtluses koolide õpilasesindustega ning meie mõistsime, et noortevolikogu paremaks toimimiseks peame tulevikus võimalusel



Noortevolikogude kohtumine Saugas

Foto: erakogu

ümber mõtlema oma valimisüsteemi, sest kaheaastase tsükli järel toimuvad valimised ja 11-liikmeline piirarv ei võimalda kaasata piisavalt noori. Lõppkokkuvõttes osutus kohtumine väga värskendavaks mõlemale poolele, sest peale mitmeaastast pausi saime väiksemas ringis kokku

teise noortevolikoguga.

Mõlema olulise sündmuse võtmesõnaks kujunes omavaheline koostöö: kohalikke probleeme saab lahendada ainult subsidiaarsuse printsiibist lähtuvalt ning noortevolikogude töö kogu vabariigis saab olla efektiivne vaid siis, kui üksteise vigadest õpime.

Malta suursaadiku külaskäik Sindi gümnaasiumisse

ERIKA MITT
SINDI GÜMNAASIUMI
KOGUKONNAJUHT

18. septembril külastas Sindi gümnaasiumit Malta suursaadik Eestis Dr Kenneth Vella. Suursaadiku külaskäigu organiseeris Liisi Kruusimägi, kes eelmisel õppeaastal aitas korraldada ka nelja Malta õpetaja praktikaõppekäiku Pärnu koolidesse ja Sindi gümnaasiumisse.

Koolidirektorist suursaadik tunneb suurt huvi Eesti haridussüsteemi korralduse

ja õppekavade vastu. Näiteks on Dr Vella viinud Eestist Maltasse praktika, et õppe-materjalid koostavad oma riigi õpetajad. Varem kasutasid nad teiste riikide autorite materjale.

Suursaadik, Katrin Kohjus ja Marika Merirand arutasid kohtumisel Eesti ja Malta koolide päevakavade, õpilaste huvitegevuse korralduse, õpetajate töökorralduse, õpetatava päriseluga sidumise olulisuse jm teemadel. Samuti said jäädvustatud mõned fotod koos kauge külalisega.

Sindi avatud noortekeskus sai 20-aastaseks

LIINA URBA
SINDI AVATUD
NOORTEKESKUSE
NOORSOOTÕTAJA

Sel sügisel tähistab Sindi avatud noortekeskus oma 20. tegutsemisaastat. Ümmarguse sünnipäeva puhul on paslik heita põgus pilk minevikku ja olnule tagasi vaadata. Sindi noortekeskuse ajalugu saab alguse aastal 2004, kui toonane linnavalitsus andis noorte kasutusse ruumid rae-koja keldrikorruusel. Aastapäevad hiljem, oktoobris 2005 kolis keskus linna endise raudteejaama peahoone esimesele korrusele, kus tegutseb tänaseni. Kahe aastakümne jooksul on noortekeskusel olnud kaks juhatajat: esimesed 15 aastat vedas asutuse tööd Helle Vent, alates 2019. aastast hoiab teatepulkka enda käes Angelika Sild. Mis aga toob (ja on toonud) noored Sindi noortekeskusesse? Kindlasti võimalus veeta sisukalt vaba aega ning osaleda erinevates tegevustes ja ettevõtmistes. Olgu selleks mõni huvitav projekt, võistlus, töötuba või huviring. Läbi aegade on suurim olnud huviringide osakaal – neid on keskus tegutsenud nii palju, et üles lugemiseks jääb kahe käe sõrmedest väheks. Pikaajalisema-

test ja siiani käigus olevatest tasub nimetada keraamika-, kokandus-, trummi- ja kunstiringi ning loomulikult maakonna au ja uhkust juhtraja automodelismi ringi. Muuhulgas on keskus tegutsenud ka näiteks iluvõimlemis-, arvutigraafika-, lauamängude, fotonduse ja mägironimisingi. Sindi noortekeskus on alati toiminud põhimõttel, et kõik, mida teeme, teeme noorte heaks ja noortega koos. Teisiti ju ei saakski. Iga õppeaasta algul leiab meie juurde tee mitmeid noori, kes äsja kooliteed alustanud ja nüüd enda jaoks noortekeskust avastama tulevad. Rõõm on näha, et noored keskuse vastu huvi tunnevad ja meiega koos toimetada soovivad. Oleme neile saanud pakkuda väärtuslikke kogemusi ja eduelamusi nii ettevõtlikkuse alal, rahvusvahelistes programmides osaledes kui loomingulistes väljakutsetes.

Suurima tunnustusena saadab noori mullune maakondliku filmifestivali võit ning osalemine oma loominguga Euroopa ühe suurima filmifestivali PÖFFi programmis. Kas suudame lennata veelgi kõrgemale? Kindlasti suudame, kui ainult tahame! Palju õnne ja tuult tiibadesse, armas Sindi noortekeskus!

TORI VALLA NOORTEKESKUSTE LAHTIOLEKU AJAD 2024/2025

ARE AVATUD NOORTEKESKUS
E, K, R 13-18
T, N 14-19
56275153 (noortekeskus)
58873651 (juhataja)

SAUGA AVATUD NOORTEKESKUS
E-N 14-18
R 13-17
5261898 (noortekeskus)
Are Avatud Noortekeskus, Sauga Noortetuba

SINDI AVATUD NOORTEKESKUS
esmaspäevast reedeni
13.00-19.00
58665374 (noortekeskus)
53887088 (juhataja)

SAUGA AVATUD NOORTEKESKUS
esmaspäevast reedeni
14.00-20.00
56971700 (noortekeskus)
56951200 (juhataja)

Sauga Must Maja saugaank

Mälumängurid alustasid hooaega

ENE MICHELIS
TORI VALLA RAAMATUKOGU
DIREKTOR

Tõsiasi, et Tori vallas on mälumäng au sees, sai kinnitust 8. oktoobril, kui Sindi seltsimajja kogunesid neljanda hooaja esimeseks mõõduvõituks 13 võistkonda.

Videosilla vahendusel oli külalisküsimajaks mälumängu-entusiast Jarko Jelinkin, kes korraldab mälumänge naabervallas Seljametsa rahvamajas. Nii ekraanilt kõlanud kui ka Jaak Eametsa ja Erkki Lumisalu poolt ettevalmistatud küsimused valmistasid kohati raskusi, kuid samas oli ka selliseid, mille eest pea kõik võistkonnad said maksimaalsed kolm punkti. Uuendusena käisid korraldajad välja mõtte, et igas voorus viimasele kohale ehk siis kõige rohkem uusi teadmisi kogunud võistkond saab öelda teema, millest järgmine kord küsimus lauda tuleb. II vooru teemaks sai mütoloogia!

Paremusjärjestus selgus pärast lisaküsimust, seda just III koha välja kuulutamiseks:

I koht võistkond Täiskuu koosseisus Ene Mironenkovi,

Katrin Vunk, Teolan Pärtels, Toomas Rähmonen ja Mihkel Tomberg – 44 punkti;

II koht võistkond Selja koosseisus Avo Kask, Alari Janson, Margo Allikivi, Katrin Tiimann, Kade Reintahl – 37 punkti;

III koht võistkond VOKS koosseisus Raivo Kallit, Ilmo Kuusk, Andrus Lasn, Rein Peensalu ja Ander Savtšuk – 33 punkti.

Soovitame hakata jälgima Facebooki lehte „Tori valla mälumängusari SATS“, kuhu postitame pärast iga vooru pildid, punktitablei ja küsimuse suurele ringile. Suure ringi küsimustele õigesti vastanute vahel loosime välja auhinna. Loosi võitja saab auhinna kätte temale kõige lähemast Tori valla raamatukogu haruraamatukogust.

Neljanda hooaja II voor leiab aset teisipäeval, 12. novembril kell 19 Are huvikeskuses. Liituma on oodatud ka uued võistkonnad, sest hooaja punktiarvestust peetakse viisil, mis annab võimaluse üldvõitjaks tulla ka hiljem liitunud võistkonnal.

Info ene.michelis@tori-vald.ee või telefonil 522 8319.



Hooaja esimese mälumängu võitis Täiskuu

Foto: Rita Raudsepp

TORI VALLA MÄLUMÄNGUSARI

SATS

ARE HUVIKESKUSES
TEISIPÄEVAL, 12. NOVEMBRIL KELL 19

MÄLUMÄNG

Tori valla mälumängusarja SATS neljanda hooaja teine voor

Rohkem infot telefonil 522 8319

TORI VALLA RAAMATUKOGU

Kogukond

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Maal elu paremaks – Jõesuu stiilis

LAURI LUIDE
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Maal elamise päeval 21. septembril muutus väike Jõesuu küla tõeliseks kogukonnale elukuseks, kus kohtusid inimesed, ideed ja tuleviku- ja planeerimis- ja arengutöid. Külapäev pakkus kohalikele elanikele võimaluse aktiivselt osaleda küla tuleviku planeerimises ning nautida rikkalikku meelelahutusprogrammi.

„Jõesuu külapäevaga tähistasime ühtaegu nii maal elamise päeva kui Euroopa liikumisnädalat ja see toimus Urbact Econnecting projekti raames,“ sõnas vallaarhitekt Helle-Triin Hansumäe. Päeva keskmes olid mõttekonnad, kus kohalikud elanikud said esitada oma ideid ja ettepanekuid, et kujundada küla arengut lähituleviku kogukonna soovidega. Arutati ka seda, milliseid teenuseid ja rajatisi vajatakse, et muuta elukeskkond veelgi atraktiivsemaks ja toimivamaks nii nooremale kui vanemale elanikele. „Tahtsime traditsioonilise saaliarutelu asemel seekord midagi uuenduslikku ja põnevat pakkuda, et elanikud saaksid oma mõtteid jagada aktiivselt ja loomulikul viisil,“ selgitas Hansumäe. Mõttekondade teemad olid „Transport ja liikuvus“, „Turism ja küla areng“ ning „Sport ja vaba aeg“. Osalejad pakkusid lahendusi Tori



Mõttekoda Jõesuu külapäeval

Foto: Helle-Triin Hansumäe

aleviku ja Jõesuu küla vahelise kergliiklustee rajamiseks ning arutasid taristulahendusi, mis soodustaksid liikumist ja kogukonna aktiivset eluviisi. Näiteks sooviti, et bussipeatusesse loodaks võimalus jätta sinna oma jalgrattad ja rulaatorid. Oma mõtteid sai esitada ka kirjalikult. „Peamine oli see, et kõik saaksid võimaluse oma arvamuse avaldamiseks, ka need, kes polnud mõttekondades osalemiseks valmis,“ tõi Hansumäe välja.

Lisaks aruteludele oli päev täis meeleolukaid ja harivaid tegevusi igale vanusele. Katsetada sai väljõusaali võimalusi, osaleda spordivõistlustel ja ajarahnakul Jõesuu küla minevikku ning Taali vabatahtlike päästjate juhendamisel isegi tuld kustutada. Palju elevust ja rõõmu töid nii lastele kui täiskasvanu-

tele veepäästegrupi Märjad Käpad päästekoerad. Mõnusa atmosfääri loid elavat muusikat pakkunud Marko Matvei ja Enrik Visla. Kehakinnitust pakkus kohalik kohvik ja tänavalaadalt sai soetada nii mõndagi. Eriline hetk oli soolaleiva jagamine kahele perele, kes olid hiljuti Jõesuusse elama kolinud. Nemad said kingiks Eesti vabahoiumuuseumis eelmisel päeval küpsetatud leiva, mis sümboliseeris perede liitumist kogukonnaga ja andis soojalt edasi külalislahkuse vaimu.

Külapäeva melu tõi kokku nii kohalikke kui ka kaugema kandi inimesi. „Ligi paarsada külastajat on märkimisväärne arv, arvestades, et külas elab vaid 250 inimest,“ rõõmustas Hansumäe. „Jõesuu külapäevast sai näide sellest, kuidas kogukond saab

olla aktiivne osaline oma tuleviku kujundamises. See on tõestus, et loomingulised lahendused võivad pakkuda kogukondadele uusi võimalusi kasvada ja areneda. Suur aitäh kõikidele osalejatele, saime palju inspiratsiooni ja mõtteid!“

Korraldajad tänavad kohaliku kogukonda, Viira arenduseltsi, Lembit Linki, päevajuht Oskar Tomingat, Taali vabatahtlikke päästjaid, vabatahtlikke valla noortevõistkonnast ja Tori põhikoolist, muusikuid Marko Matveid ja Enrik Vislat, Jõesuu küla-kohvikut, sponsoreid ja kõiki teisi külapäeva õnnestumisse panustajaid.



Sindi tuletõrje seltsi vabatahtlikud pälvisid päästeteenistuse medali

Siseminister Lauri Läänemets ja päästeameti peadirektor Margo Klaos andsid 17. septembril päästeteenistuse aumärgi 125 inimesele, kes on viimase aasta jooksul päästnud keerulistes oludes inimesid, paistnud silma erilise hoolivuse ja vapriga ning oma tegemistega andnud märkimisväärse panuse päästevaldkonda. Sindi tuletõrje seltsi vabatahtlikud päästjad Kristina Ojamäe-Lankov ja Raimo Lankov pälvisid päästeteenistuse medali. Päästeteenistuse medal antakse keerukatel päästetöödel ülesnäidatud vaprust eest või teenete eest päästealal.

Kristina Ojamäe-Lankovi ja Raimo Lankovi kogukondlik tegevus päästevaldkonnas on märkimisväärne. 2020. aastal liitusid nad Sindi tuletõrje seltsiga ja tõestasid vaid mõne kuuga, et on tähelepanuväärsed vabatahtlikud päästjad. Nad on investeerinud palju aega ja energiat kodunõustamistesse, et muuta oma piirkonna kodud ohutumaks. Aasta-



Kristina Ojamäe-Lankov



Raimo Lankov

Fotod: Karmen Kärge

tega on Lankovid vabatahtlike päästjatena läbi viinud 241 kodunõustamist, mille käigus on nad aidanud inimestel turvalisemaks muuta nii füüsilist keskkonda (paigaldades näiteks suitsu- või vinguanduri) kui toetanud inimesi endid. Kristinal ja Raimol on võime ja tahe näha riskikodude statistika taha, mõelda põhjustele, miks on nii või teises kohas läinud ning leida lahendusi. Nad oskavad suurepäraselt märgata, suunata ning vahel ka lihtsalt olemas olla ja kuulata. Nende tegevus ei piirdu

vabatahtliku päästja klassikalises „ametijuhendis“ sisalduvaga – vabast tahtest on nad iseenesestmõistetavalt valmis inimesi aitama muudest teemadest, olgu see toiduabi, postkasti puudumine, elamistingimustega seonduvate probleemide kõrvaldamine jne. Märkiline on Kristina ja Raimo panus ka muudesse ennetustegevustesse: nad on korraldanud 38 teavitust- ja koolitust. 2021. aastal mehtasid Lankovid päästeala noortelaagri veeohutusalast tegevuspunkti, aidates vabatahtlikult kaasa

200 osalejaga laagri sujuvale korraldusele. Möödunud aastal asutasid Kristina ja Raimo MTÜ Khuulitaja, mille eesmärgiks on elanikkonna turvalisuse tõstmine ja kogukondade kriisivalmiduse arendamine koolituste ja teavitamise kaudu. Praeguseks on nad korraldanud ja korraldavas töötubasid teemadel nagu koduapteek ja haavade sidumine, söödavad taimed Eesti looduses, kriisiplaani koostamine, toidu valmistamine käepärastest ja kauasäilivatest toiduainetest. Juba mitu aastat on nad Sindi kodukohvikute päeval Sindi tuletõrje seltsi esindanud, valmistades kriisivarudest pärinevatest toiduainetest põnevaid roogasid. Lisaks panustavad Kristina ja Raimo mitmel moel sotsiaalvaldkonda, olles vankumatu tugi abivajajatele. 2021. aastal tunnustas Pärnumaa omavalitsuste liit Kristinat aasta sotsiaalvaldkonna toetaja tiitliga ja möödunud aastal andis siseminister Kristinale üle kodanikupäeva aumärgi.

79 aastat ajalugu Are mõisa pargis

SIGNE RÕNGAS

Are mõisa park on kõigile Are piirkonna elanikele väga oluline maamärk. Seda parki on kõik Are kooli lapsed riisunud ja korranud. Nad on pargis jooksnud, kruusaaugus ujunud, laululaval laulnud ja tantsinud. Nii on suureks kasvanud põlvkondi kohalikke. Siin peetakse kogukonna jaanituled. Kahjuks pole säilinud ei mõisa peahoone ega selle fototki. On vaid kirjeldus kauaaegse koolijuhil Elve Tamvere raamatus „Are – minevikust tänapäeva“ (2007).

Minu enda koolipõlves olime igal kevadel kogu kooli laste ja õpetajatega pargis riisumas. Pargi mõisavalitseja majas asus tol ajal külanõukogu ja traditsiooniliselt peeti töö lõpus miitingut, kus külanõukogu esimees Albert Tepand koos piirkonnas elavate sõjaveteranidega tuli sõjahaua juurde, pidas kõne ja meie, lapsed, lugesime luuletusi ja laulime. Ühishauale asetati pargi ja lilli. Kõnede sisu ja mõte oli tänapäeva mõistes täiesti teistsugune. Aga niis-

gused olid ajad ja riigikord.

Are pargi punaarmelaste ühishauast on väga vähe teada, nagu kirjutab Elve Tamvere 2021. aastal ilmunud raamatus „Koduküla Niidu“. Siiski on seal kohalike meenutuste põhjal üsna õvastav pilt haua tekkloost.

„Kommunistid (2 eestlast, pärit Tartust, nn punased) tulid Taltsi-Ääreotsa talust teed küsima. Neil olid punased käelindid. Nad küsisid, kus on sakslasi. Mari Talts ei teadnud sakslaste kohta midagi öelda, kuid arvas, et sakslasi pole. Maril oli parajasti leivategu käsil. Tuba oli täis mõnusat leivalõhna. Värsket leiba nad vist ei saanud. Kui mehed toast õue läksid, tulid sakslased ja tulistasid nad Mõnuvere teeristil maha. Nad maeti samasse kohta, kus nad surma said.“ Eesti sõjaajaloo andmebaasi järgi toimus see 1941. aastal. Jaan Kuusneem Are valla täitevkomiteest korraldas 1945. aasta 1. mail surnukehade ümbermatmise mõisa parki. Raamatust „Koduküla Niidu“ loeme: „Surnukehade ümbermatmiseks Are parki saadeti hauda üles kaevama

Vaike Raiesma-Kask Aarde talust ja Hilja Siitam Sillaotsa talust. Haudu lahti võtma viis neid Mihkel Laidvee. Nikolai Aak kaevas haua lahti. Vaike Kask ja Helju Siitam võtsid surnukehad kartulikonksuga hauast välja ja panid kirstu. Surnud (2) pandi ühte kirstu ja asetati vankrile. Hobusemeheks oli Helju Miil-Sinisaalu Läti talust. Hobusemees juhtis hobust suu kõrvalt.

Külanõukogu esimees oli Arseni Tõnsing, kes käis vankrite taga. Hais oli hirmus, enne kuuri (mõisaaida juurde) jõudmist oksendas ta mitu korda. Süda oli paha. Puhus soe lõunatuul. Surnute väljavõtjad ja hobusemees Helju olid kleidi väel. Enne matmist koondati kõik surnud kokku endisse mõisaaita.

Mitu inimest on Are parki täpselt maetud ja kust nad toodi, pole päris selge, kuid räägitakse 8 mehest. Arvatakse, et lisaks toodi 1944. aasta sügisel Ares ja Tabrias hukkunuid.“

Ukrainas alanud sõjast ajendatuna otsustas Eesti riik likvideerida Nõukogude okupatsiooni sümbolid avalikust ruumist, matta sõjahauda-



II maailmasõja Nõukogude võitlejate ühishaua monument Are mõisa pargis

Foto Pärnu muuseumi kogust

desse maetud isikute säilmed ümber ja teisaldada Nõukogude hauamonumendid.

1. augustil 2022 saatis Tori vallavalitsus sõjahaudade kaitse komisjonile ettepaneku Tori ja Tammiste sõjahaudadesse maetud isikute säilmete ümbermatmiseks. Are mõisa pargi sõjahaua puhul

piirdus ettepanek hauatähise asendamiseks tagasihoidlikuma ja sobivamaga, kuna kohalik kogukond ei pidanud säilmete ümbermatmist vajalikuks. Ümbermatmist korraldab Eesti sõjajärgne tegeles kõigepealt Toris ja seejärel Tammistes asuva ühishauaga. Ka Are sõjahauas

asuvad säilmed otsustati siiski ümber matta ja sellega tehti algust tänava augustis. Praeguseks on selgunud, et Are ühishauast leiti 30 inimese säilmed, kes maetakse ümber Tammiste kalmistule. Säilmed saavad pühitsetud mulda ja üks peatükk Are mõisa pargi ajaloos on lõppenud.

Tori-Jõesuu sild

LEMBIT LINK

Tänapäeval ei tule me selle pealegi, millist vaeva tuli meie esivanematel näha, et jõgedest üle saada. Just siin Jõesuus, jõgede ühinemiskohas. Ühest küljest on jõgi uhkus, kuid kui on vaja üle jõe saada, siis ka nuhtlus. Sillad, eriti betoonsillad on ju suhteliselt uus nähtus. Jalgsi oli lihtsam, kuid kui oli vaja hobusekoormaga üle jõe saada, siis aitas teadmine jõekoolmetest, aga sealgi tuli jõekaldaid tasanada, teha juurdepääsurada. Liivi sõja ajal tehti nn Poola sildu, üks neist oli Levil, teine Jõesuus Pärntõkkel, kolmas Aesoo Kubjal. Aga need toimisid vee madalseisu ajal. Suurvee ajal tuli lihtsalt oodata. Külmal ajal liigeldi jõejääl, aga selleks pidi jõge hästi tundma, et kus võib jää kanda, kus mitte. Kus võimalik, hakati lotjasid kasutama, hakati pukksildu ja „nahksildu“ ehitama. Kuid need tuli enne külmasid ja enne suurveesid kaldale tirida. See oli aja- ja tömahukas. Mida rohkem ümbruskonnas rahvaarv kosus, seda rohkem maamajandus edenes, seda rohkem oli vaja üle jõgede saada. Igal aastaajal ja iga ilmaga.

Mõtleme end sajanditagusesse aega. Eesti Vabariik oli alles sündinud. Esimene maailmasõda ja Vabadussõda olid



Jõesuu betoonsilla avamine 24. novembril 1929

Foto: erakogu

kogu elu-olu räsitud, kuid lootusrikkalt vaadati tulevikku. 13. veebruaril 1923. a toimus Viira koolimajas rahvakoosolek, millest võtsid osa Tori vallast Tohera, Päästale, Müüri, Puista, Rätsepa, Jõesuu, Saarisoo ja Aesoo külade elanikud ning Vana-Vändra vallast Tahkuse ja Kavaso külade elanikud. Koosoleku kutsusid kokku Viira koolijuhataja Mihkel Martson, Orava talu peremees Kaarel Lossmann ja teised ümberkaudsed talumehed. Koosolekut juhatas M. Martson. 1910. a oli asutatud Tori-Jõesuu piimaühisus, ehitatud meiereihoone. Jõgedest ülesamiseks ehitati kevadeti peale suurvee alanemist Navesti ja Pärnu jõe pukksillad, sügisel tulid need uuesti lahti võtta. Kuid oli väga palju sellist aega, mil üle jõe võis saada ainult paa-

diga – suurveega pole see naljaasi – või talvel üle jää. Jää on Jõesuu kandis ebaühtlane, sest veevool on kiire. Meiereisse pidi aga pääsema iga päev ja igasuguste oludega, sellest sõltus taluperede sissetulek. Kõik muud sõidud olid nagunii seotud jõgede ületamisega. Selle mure murdmiseks koosolek toimuski.

Koosolekul võeti vastu ühehäälneline otsus – paluda vabariigi valitsusel Tori-Jõesuusse Navesti jõe kindel sild ehitada. Vajaminevad raudkivid lubasid kohalikud talumehed muretseda ja kohale vedada tasuta. Palvekirjale kirjutas alla üle saja inimese ja see saadeti teedeministeriumi.

Kohalikud olid juba silla ehitamiseks vajalikke kive, liiva, palke kohale toonud, kuid ehituse otsus viibis.

lõpuks oli M. Martson sõitnud ministeeriumi ja küsinud, kas materjal tuleb laiali vedada. See aitas. Silla ehitus algas 1928. a. Töö oli võtnud enda peale Luusi-nimeline mees Mõisakülalt, pantides tagatiseks kogu oma vara. Paraku olnud see suvi väga vihmane, vesi aasta ringi jões kõrge, mistõttu saadi valada silla otsasambad, ent keskmiste sammaste valamist prooviti mitmel kombel, suur vesi aga lõhkus kõik. Sillaehitaja pankrotistus ja jäi kogu oma tagatiseks panditud varast ilma.

1929. a jätkas sillaehitusega Illuse-nimeline mees. Veeseis olnud suvel väga madal ja keskmised sambad said probleemideta valatud. Sild avati pidulikult sama aasta 24. novembril. Avamisele järgnes pidulik seltskondlik osa Viira koolimajas.

Väärrib märkimist, et see sild sai teoks kohalike inimeste ühise tegevuse tulemusena, milles otsustavat rolli kandis Mihkel Martson. Aastakese sai Jõesuu sild kanda Eesti pikima betoonist maantee silla au. Kui järgmisel aastal valmis betoonsild Suurejõe, kirjutas Päevaleht (7.12.1930), et Suurejõe silla sillaava on Jõesuu sillast kaks meetrit pikem. Aga ikkagi oldi ajast ees. Näiteks Sindi-Lodja sild valmis 1933., Siimu sild Pärnus 1937., Pärnu Suursild 1938. ja Tori sild 1939. aastal.

1941. aastal tahtsid taganevad punaväed Jõesuu silla õhku lasta, kuid see neil täielikult ei õnnestunud, purustati üks sambavahe. Peatselt saabunud Saksa väed olid sambavahe nelja tunniga palkidega parandanud, et ka tankidega üle silla saaks. Seevastu 1944. aastal õhkisid taganevad Saksa väed silla nii, et järele jäid vaid otsasambad, keskmistest jäid vaid kontsud. Jälle võeti kasutusele pukksild. Betoonsild ehitati uuesti vanadele kontsudele kuuekümnendatel aastatel. Kapitaalet remonditi sild umbes 15 aastat tagasi.

Kuna Jõesuu silla sammasaalused pärinevad 1928.–29. aastast, võib oletada, et kogu sild vajab uuesti ehitamist, nagu hiljaegu tehti sarnase ajalooga Tori sillaga. Tänapäevase tehnika (kriisiolukorras ka sõjatehnika) kaaluga ei osatud sajand tagasi arvestada. Kuid kui tekib silla uuesti ehitamise plaan, siis jäävad ehitamise ajaks Jõesuu asula, samuti järgnevate külade elanikud hätra. Pärnu jõe on ju lähim sild Vihtas. Nii selliseks puhuks kui ka üleüldse transpordile, bussiliiklusele, inimeste liikumisele, ümbruskonna elu edenemisele oleks suureks toeks, kui Jõesuusse ehitataks ka Pärnu jõe maantee sild, ning see võimalus peaks olema fikseeritud valla arengukavas. Mis ei tähenda, et

vald peaks selle ehitama, kuid vald peaks selle vajadust põhjendada ja protsessi tagant tõukama. Enne sõda oli praeguse Jõesuu rippisilla kohal Pärnu jõe pukksild. Sinna maantee sild ei mahuks. Sobiv koht võiks asuda endise Jõesuu vesiveski kohal, kus jõe äärde läheb praegugi väike tee ja teisel kaldal on kohe maantee. Sellise ettepaneku tegi Tori valla arengukavasse oma parkümmend aastat tagasi, ka maakonnas leiti siis, et see on hea mõte, kuid sinna on ta jäänud. Teen selle ettepaneku nüüd uuesti. Praegu on lallal plaanis Jõesuu keskuse ilmet muuta. Siin käib ju palju turiste, paadimatkaajaid. Oma rahvalgi võiks olla parem ja korrapärane ligipääs jõe. Käib ideede otsimine, kuidas kujundada jõe ääri, silla ja praeguse bussijaama ümbrus. Siit teine ettepanek – praeguse bussiooteruumi lähisel võiks olla mõni pink, vaatega jõe ja sillale. Ühele neist pinkidest võiks panna mälestusplaadi Mihkel Martsonile (Martsoole), kes Viira koolmeistrina oli tõeline maa sool ja kel oli oluline roll nii piimaühisuse kui ka silla rajamisel. Ka tema ise oli pidanud oma paljudest tegevustest just neid kõige olulisemateks.

Käesoleva teksti kirjutamiseks on kasutatud Andres Tohti, Aleksander Tohverit ja koostatud koduloolisi materjale.

Jalgpalliturniir Diablo Cup 2024

AHTO SAAR
TORI SPORDIKLUBI

14. septembril toimus Toris järjekordne jalgpalliturniir Diablo Cup, millest võttis osa kaheksa meeskonda: Poseidon JK 2., PJK Maxi Puit, Võiste City, Järva-Jaani Noored, FC Luunja, FC Kivipallurid ja Tori Põrgulised kahe meeskonnaga.

Turniir kulges mõnusa meeleolus ning mängud olid võitluslikud ja põnevad. Võistluspäeva lõpuks järjestusid meeskonnad järgmiselt: 1. koha karika viis sel korral koju Poseidon JK meeskond, 2. koha sai Võiste City, kes alistus finaalis alles pärast penaltitrillerit, ning kolmandana lõpetas PJK Maxi Puit

võistkond. Tori Põrguliste esimene meeskond jäi nappi veerandfinaalikaotusega medalimängudelt välja ja leppis viienda kohaga. Seitsmenda kohaga pidi rahulduma Tori Põrguliste teine meeskond.

Turniiri parimaks mängijaks valisid kohtunikud Andreas Kallaste PJK Maxi Puit meeskonnast ning parima väravavahi tiitel kuulus Poseidon JK puurilukule.

Kehakinnituseks valmis-
tas maitsva seljanka kohvik Zool.

Turniiri korraldas Tori spordiklubi koostöös Tori valla ja Tori põhikooliga.

Kohtumiseni järgmistel võistlustel!



Parim väravavaht Marten Saar ja parim väljakumängija Andreas Kallaste

Foto: erakogu

Tori hobusekasvanduse ratsamaneerž avatakse 1. novembril

AGRIS JUHKOV
SA EESTI MAELUMUUSEUMID
TORI HOBUSEKASVANDUSE
HOBUMAJANDUSJUHT

Tori hobusekasvanduses on ratsamaneerži teema on olnud varasematel dekaadidel pikalt ainult unistus ja võibolla isegi unistus, mida ei juletud omal ajal isegi edasi mõelda. Sihtasutuse loomise järel on maneeži vajadus taas teemaks tulnud. 2023. aasta lõpus saime PRIA MAK taotlusele kauaoodatud ja väga loodetud positiivse vastuse. Julgesime võtta keerulises majanduslikus olukorras selle riski, et mahume ettenähtud tingimustesse ja hakkame ehitama Tori hobusekasvanduse uut suurt ratsamaneerži. Täna on maneež püsti ja mahtusime eelarvesse samuti.

Uus ratsamaneerž mõõdu-
dega 35x75 m rahuldab kõik hobumajandussektorile vajalikud tingimused. Maneež on külm maneež, mis tähendab, et see pole soojustatud nagu sisespordihallid tavaliselt, sest hobuspordis on külmad maneežid hobuste heaolu silmas pidades parimad. Maneežis on olme- ja publikuala tribüünidega 200 inimesele (see ala on eraldi soojuskiirguretega), kohvikuks vajalik ala ja kõik ühes ratsakompleksi maneežis vajalikud abiruumid.

Kui suur mõju on uue maneeži kui olulise taristu lisandumine Eesti hobumajandussektorile ja Tori vallas? Kuna Eestis võib analoogse suurusega maneeže ühe käe sõrmedel üles lugeda, oleme selle lisandudes kinnitanud veelkord kanda tugeva tegijana Eesti hobumajandussektoris. Toris saab edukalt



Tori tõugu täkupoiss Arbos, taamalt paistab uus maneež

Foto: Tori hobusekasvandus

korraldada nii siseriiklikke (näiteks Eesti meistrivõistlusi) kui ka rahvusvahelisi ratsaspordivõistlusi, nüüd on tingimused olemas. Samuti liiguvad mõtted Balti riikide karikasarja alustamiseks ning tulevikuplaanis on ka rahvusvahelised tärnivõistlused.

Uus maneež sobib ka muudeks hobusektori sündmusteks nagu hindamised ja jõudluskatsed ning loodetavasti jõuab tori hobune UNESCO nimistusse. Tori hobusekasvandus koos tori hobuste aretajate ja pidajatega ütle Eesti on ajalooliselt ühtne kultuuriline kogukond. Tori hobuste fänne ja pidajaid on ka välismaal. Läbi UNESCO nimistu saame olema riiklikult väärtustatud, laiemalt nähtavad ja eeskujuks. See läbi toetame nii aretajaid kui ka aitame vältida tori tõugu hobuseid väljasuremise ohust. Nimistusse kuulumine ei anna otsest rahalist toetust, kuid hobustega seotud laialdaste tegevuste väärtuse siseriiklik ja seejärel rahvusvaheline tunnustamine just kultuurilise tähtsuse taustal annab lõpptulemusena eelis-

tuse ka rahas väljenduvale väärtusele.

Tori hobusekasvandus on praeguseks renoveeritud kaasaegseks, mugavaks, kest-

vaks tegelusmuuseumiks. Sellisena pakume me kõiki ajaloolise hobusekasvandusele omaseid teenuseid, mis on vajalikud nii sisulise kui majandustegevuse arendamiseks. Tori hobusekasvandus on osa sihtasutuse Maaelumuuseumid ühtsest integreeritud süsteemist. Meil on hea meel kutsuda sind, hea lugeja, ajaloolise ratsamaneerži avamisele 1. novembril kell 20, mil korraldame avaliku kontserdi. Sind ootab midagi tõeliselt erilist – armastatud rokkbänd Terminaator korraldab ehtsa eksklusiivse kantrivõtmekontserdi. Pileti selleks saab osta Fienta piletimüügi keskkonnast. Kohapeal on kohvik, kaasa võta hea tuju.

TORI HOBUSEKASVANDUS

RATSAMANEERŽI AVAPIDU

1. NOVEMBER KELL 20

EKSKLUSIIVSELT KANTRIVÕTMES:

Terminaator

OSTA PILET:

LAUPÄEVAL 9. NOVEMBRIL 2024
ALGUSEGA KELL 10.00
TORI KOOLI VÕIMLAS

Kavas:
KABE
MALE
KOROONA
LAUATENNIS

Võistlusklassid:
TÜDRUKUD
POISID
NAISED
MEHED

Osalemine TASUTA!
Parimatele diplomid ja auhinnad!

INFO JA REGISTREERIMINE:
tel. 56 910009
e-post: tori.spordiklubi@gmail.com

Tori laumängude turniir

Tori vald | Tori Spordiklubi

„Tori hoidiste minimeess“

16. novembril 2024
Tori Rahvamajas

10.00–11.00 Kogunemine ja laua ettevalmistamine
11.00–11.15 Avamine
11.15–13.15 Hoidiste retseptide jagamine ja maitsmine
13.15–13.30 Auhinnad hoidistajatele ja publikule
13.30–14.00 Kohv ja kook

Osalejatel kaasa võtta maitsmiseks koduselt valmistatud hoidised ja hoidiste valmistamise õpetused jagamiseks. Oleks hea, kui osaleja kaunistaks ka oma laua.

NB! Palume osaluselt teada anda hiljemalt 5. novembriks Kaire 5690 8283 või nslained@gmail.com. Ootame rohket osavõttu!

Maitsjatel palun kaasa võtta oma maitsmistops.

Ettevõtmist toetavad:
Tori Vallavalitsus, Tori Rahvamaja, NS Lained, MTÜ Mailane



AEG MAHA,
KODUST VÄLJA!
Keraamilised ehted

07.11.2024 kell 18.00
TORI
SOTSIAALMAJAS

VAJALIK
EELREGISTREERIMINE
HILJEMALT ÜKS PÄEV
ENNE ÜRITUSE
TOIMUMIST
5297 216 AVE

LOOME
ROAD

Toetab Tori Vallavalitsus.
Kolme tunni sisse mahub
teepaus koos päevakajaliste
teemadega.

OSALEMINE 14 €

Teater TRET esitleb:

VEIDER PAAR

Tõlkija: Hannes Villemson

Etendused Tori rahvamajas:

NOVEMBRIS

N 7.11 kl 19
P 10.11 kl 16

Osades: Piret Dreimann, Kristi Tohv, Marge Ansl, Annika Para, Annikki Poom, Elmarika Lemola, Eha Sade, Ave Aaslaid, Kristjan Kullerkan ja Margus Uein

Etendus on kahes vaatuses ning kestab 2 tundi ja 30 minutit (koos vaheajaga).

Esietendus: 13. juuni 2024

Pilet 10.-

Avatud on teatrikohvik!

Piletid müügil Tori Rahvamajas. Broneerimine argo.juske@torivald.ee ja info 5339 9496

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

2024 aasta on mitmele rahvamaja kollektiivile olnud juubelaastaks ja sellest tulenevalt ootame teid põnevate kohtumisteni meie kollektiividega, kes pakuvad kindlasti mõnusat esinemist vestlusringi juurde. Vestlust juhib Aita Puust.

vestlus-
ohtu-
sari

ÕHTU SÕPRADEGA

Neljapäeval, 24. oktoobril
algusega kell 19 Tori rahvamajas

TEATER TRET

Neljapäeval, 14. novembril
algusega kell 19 Tori rahvamajas

SELJA LAULUSELTSING

Neljapäeval, 5. detsembril
algusega kell 19 Tori rahvamajas

TORI SEGARAHVATANTSURÜHM

Tasuta! Vajalik vaid ennast kirja anda
argo.juske@torivald.ee

Avatud kohvik!

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

MTÜ Lauke Kaasa esitleb:

9. novembril 2024

Vokaalansambel

SAL-LAL-LAA

sünnipäevakontsert

Peaalgus

(b)passiaeline

Sindi Settsimajas
kell 18.00

Peole lisavad vürtsu Sindi Laulukoor, vokaal- ning rahvamuusikaansambel Helühand Vürts, Tantsuks mängivad vokaalinstrumentaal- ansambel NootToon ja Twist.

Sünnipäevalapse poolt kõikidele tordilamps ja pokaal vahuveini.

Töötab kohvik.

Tasuta!

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Kirjandusõhtu

"TIIT TARLAP, MITTE AINULT ULMEKIRJANIK"

Õhtut juhivad Mart Juur ja Kaupo Meiel

Peame mees Tiit Tarlapit tema 70. sünniaastapäeval ning esitleme raamatut "Tiidu duubel".

Kolmapäeval,
13. novembril kell 18.00

Sindi seltsimajas

TASUTA

EESTI KULTUURKAPITAL

TORI VALLA RAAMATUKOGU

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

PARNUMAA

HÄADEMEESTE HUVITEATER KUTSUB

17. NOVEMBRIL KELL 15:00

ARE HUVIKESKUSSE TEATRISSE

"Tere, ema!"

AUTOR - TRUDE STONE
TOLKIJ - HANNES VILLEMSON
LAVASTAJA - AIRE KOOP
OSADES - MARJU AASMA
EVE KOPPEL

PILET KOHAPEAL 10€

AVATUD KOHVIK

23. novembril 2024
kell 18

Sindi Settsimajas

Valdur Prengel meenutavad, tema laule esitavad ja tantsuks mängivad Ilme Prengel, Jaan Krinal ja ansambel La-De-Da ning Mix.

Valdur Prengel laulude plaadi

KUMMARDUS VALDURILE esitlus ja tantsuõhtu

Pilet 5 eurot. Laudade broneerimine kristel.reinsalu@torikultuur kuni 17.11.2024 Töötab kohvik.

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Sindi Settsimaja

28. november, kl 11.00

Tiivakandjad

Autorid: K. Skoblov/ K. Kool/ K. Toots/ L. Rapp
Lavastaja: Kristo Toots
Lava- ja kostüümikunstnik: Eveli Varik
Muusikaline kujundus: Kristi Kool
Laval: Kaia Skoblov, Kristi Kool ja Kristo Toots

Pilet 12
0€ õpetaja koos grupiga

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

SINDI SELTSIMAJAS

21.12
KL 19 - 01:00

Glamuurne AASTALÕPUPIDU

showprogrammi ja tantsuõhtuga

Jõulumeeleolu loob keelpillikvartett Si-si

- Silmailu pakuvad ja kõva paitavad varieteetrupp Celavy ja solist Maret Põldmaa
- Tantsuks mängib ansambel Reminders
- Eksklusiivne üllatusesineja
- Õhtut juhib Kristjan Kullerkan

PILET 25 €

Hinna sees pokaal vahuveini, rikkalikult kaetud jõululaud Leek kohvikult ja showprogramm.

RIIETUS: Pidulik
Töötab kohvik ja kokteilibaar.

Laudade broneerimine kristel.reinsalu@torikultuur.ee ja piletite väljastamine Sindi Settsimajas kuni 16. detsembrini 2024. Kõik eelmüügist ostetud piletid osalevad jõululoosis. Arge jätke oma õnne proovile panemata!

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

TORI VALLAVALITSUS KUTSUB

Eakate jõulupidu

ARE HUVIKESKUSES
5. DETSEMBRIL KELL 11.00-15.00

PEAESINEJA
ANSAMBEL VÄLIHARF

Osalustasu 10 eurot

BUSS TOOB, BUSS VIIB

TÄHISTAME JÕULUAEGA ÜHISE LÕUNASOOGI JA ELAMUSTEGA

INFO JA REGISTREERIMINE
01.11.24-29.11.24
TEL: 50 53 978

VASTSÜNDINUD VALLAKODANIKUD



Daniel Batora	11.08.2024
Lorella Reimann	28.08.2024
Hugo Raudsepp	01.09.2024
Kevin Reinapae	04.09.2024
Kevor Virkus	09.09.2024
Liam Beck	19.09.2024
Nora Victoria Bubnov	22.09.2024
Deelia Bukin	25.09.2024

Õnnitleme!

STATISTIKA

1.–30.09.2024 sündis 7 last. Suri 9, saabus 82 ja lahkus 46 inimest.

1.10.2024 seisuga on vallas elanikke 12 555, neist 6179 meest ja 6376 naist.

KODUANDUR

↓
KUIDAS SAADA TEADA,
ET LÄHEDANE ON ÜKSI KODUS
ABITUSSE SEISUNDISSE JÄÄNUD?

↓
HÄIRETEATED
SOTSIAALTÖÖTAJALE JA MÄÄRATUD
KONTAKTISIKULE SMS-I JA E-POSTI TEEL

↓
KODUANDUR TUVASTAB
HÄTTA SATTUMISE

ROHKEM INFOT
SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSEST
+372 55695546



TEATED

SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSES 12. novembril MASSAAŽ, registreerimine tel 5690 6737 (Ülle). 14. novembril JUUKSUR, 5. novembril PEDIKÜÜR, registreerimine tel 5569 5546 (Anu)

TORI SOTSIAALMAJAS 8. ja 22. novembril JUUKSUR. Registreerimine tel 5340 8603. MANIKÜÜR/PEDIKÜÜR 6. novembril, info tel 529 7216

Nr. 1 KÜTTELADU Eestis. Küttepuid, pelleti, briketti. Müük ja transport üle Eesti. www.puu24.ee, tel 520 0093

OSTAN TEIE AUTO, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu puksiiriga. Tel 5630 4306

OSTAN TARBEKLAASI pitse, klaase, kanne, vaase, vanu portselannõusid, kunsti, hõbedat, vanu fotosid-postkaarte, raamatuid, ordeneid, medaleid, münte jne. Tel 5803 0458

15. NOVEMBRIL KELL 17

Sindi naisliidu
KADRI PÄEVA
STIILIPIDU
Sindi seltsimajas

Kohv maja poolt, laua katab igaüks ise meelepärasega.
Tantsuks mängib ansambel Õige Valik.

PILET 5 EURO

Sindi Sotsiaaltöökeskuses Pärnu mnt 27a

**EAKATE
VÕIMLEMINE**
TEISIPÄEVITI & NELJAPÄEVITI
KELL 12.00

Harjutused jõu, painduvuse ja
koordinatsiooni parandamiseks.

Juhendaja Helle Artel



PKM Teenused OÜ
Rehvide vahetus ja müük

ÕLIVAHETUS
PIDURITE HOOLDUS JA REMONT
KLIIMA TÄITMINE JA HOOLDUS AINEGA R134A

Tihase 23, Tori Vald, Sindi linn, Pärnumaa, 86705, +372 5627 8340, teenusedou@gmail.com



Maakler
Diana Maksimof

Tel 505 4426
diana@tonisson.ee

Otsin klientidele
SINDIS, SAUGAS, TORI VALLAS
KORTERIT, ELAMUT, SUVILAT

Helista juba täna!

Pakun kiiret ja
turvalist tehingut



www.tonisson.ee Rüütli tn 47 Pärnu



Tori Valla Teataja

Väljaandja: Tori vallavalitsus

Aadress: Pärnu mnt 12, Sindi, Tori vald, 86705 Pärnumaa

E-post: tori@torivald.ee

Toimetaja: Piia Salundi, tel: 5855 7158,
e-post: ajaleht@torivald.ee

Küljendus: OÜ Hansaprint, trükk: AS Printall

Leht ilmub üks kord kuus. Tiraaž on 5565 eksemplari ja see jagatakse Tori valla postkastidesse tasuta.

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile
ajaleht@torivald.ee 8. kuupäevaks.

Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja redigeerida.

NÄITUSED TORI VALLA RAAMATUKOGUDES NOVEMBRIS

Are raamatukogus Are kooli õpilaste näitus
„Maailm on imeline“

Sauga raamatukogus Lii Krassi fotonäitus
„Mõnikord maal“

Sindi raamatukogus fotolavastuste näitus
„Kiigeraamatukogu“

Suigu raamatukogus Mait Rebase joonistused
„Taassünni kuninglikud ehted“

Tori raamatukogus Karmen Kärje fotonäitus
„Tuulutame Sindis tehtud fotosid“

Urge raamatukogus Liisa-Aleksandra Volmeri
maalide näitus



SÜNDMUSTE KALENDER

Laupäeval, 26. oktoobril

Kell 18 Piip ja Tuut Teatri ETENDUS „Hamlet“ Sindi seltsimajas. Etendus sobib alates 16. eluaastast. Noored 12+ on oodatud koos vanemaga. Pilet 20 eurot, sooduspilet 16 eurot. Avatud kohvik.

Teisipäeval, 29. oktoobril

Kell 11 LASTEETENDUS „Naksitrallid“ Sindi seltsimajas. Pilet 10 eurot, suurperedele Perekaardi ettenäitamisel 7 eurot, kuni 2-a lapsele sülepilet 4 eurot, õpetajale õpilaste grupiga tasuta.

Reedel, 1. novembril

Kell 20 Tori hobusekasvanduse MANEEŽI AVAMINE Tori hobusekasvanduses. Eksklusiivne kantrivõtmes KONTsert ansambliga Terminaator. Pilet 25 eurot, saadaval Fientast ja kohapeal.

Neljapäeval, 7. novembril

Kell 19 teatri TRET ETENDUS „Veider paar“ Tori rahvamajas. Etenduse kestus 2 h 30 min. Pilet 10 eurot. Broneerimine argo.juske@torivald.ee, info tel 5335 9496. Avatud kohvik.

Laupäeval, 9. novembril

Kell 10 LAUAMÄNGUDE TURNIIR Tori kooli võimlas. Osalemine tasuta, parimatele auhinnad! Info ja registreerimine tori.spordiklubi@gmail.com või tel 5691 0009.

Kell 18 vokaalansambel Šal-lal-laa SÜNNIPÄEVA-KONTsert „Peaaegu (b)passialine“ Sindi seltsimajas. Külas Sindi laulukoor, Treimani Trio, Topelt Hellad Kellad ja Helühänd. Tantsuks NooTTooN ja Twist. Töötab kohvik. Külalistele tordiamps ja pokaal vahuveini. Kontsert on tasuta!

Pühapäeval, 10. novembril

Kell 16 teatri TRET ETENDUS „Veider paar“ Tori rahvamajas. Etenduse kestus 2 h 30 min. Pilet 10 eurot. Broneerimine argo.juske@torivald.ee, info tel 5335 9496. Avatud kohvik.

Teisipäeval, 12. novembril

Kell 19 Tori valla MÄLUMÄNGUSARJA SATS IV hooaja teine voor Are huvikeskuses. Info ja registreerimine tel 522 8319.

Kolmapäeval, 13. novembril

Kell 18 KIRJANDUSÕHTU „Tiit Tartlap, mitte ainult ulmekirjanik“ Sindi seltsimajas. Õhtut juhivad Mart Juur ja Kaupo Meiel. Tasuta!

Neljapäeval, 14. novembril

Kell 19 sarja „Õhtu sõpradega“ VESTLUSÕHTU Selja lauluseltsinguga Tori rahvamajas. Tulekust teatada argo.juske@torivald.ee. Tasuta!

Laupäeval, 16. novembril

Kell 10–14 Tori HOIDISTE MINIMESS Tori rahvamajas. Osalemisest teatada hiljemalt 5. novembriks nslnained@gmail.com või tel 5690 8283. Maitsjatel kaasa oma maitsmistops!

Pühapäeval, 17. novembril

Kell 15 Häädemeeste huviteatri ETENDUS „Tere, ema!“ Are huvikeskuses. Pilet 10 eurot. Avatud kohvik.

Laupäeval, 23. novembril

Kell 18 Valdur Prengi laulude plaadi „Kummardus Valdurile“ ESITLUS ja TANTSUÕHTU Sindi seltsimajas. Pilet 5 eurot. Töötab kohvik. Laudade broneerimine kristel.reinsalu@torikultuur.ee kuni 17. novembrini.

Neljapäeval, 28. novembril

Kell 11 muusikaline ETENDUS „Tiivakandjad“ Sindi seltsimajas. Pilet 12 eurot, õpetajale koos õpilaste grupiga tasuta!

Neljapäeval, 5. detsembril

Kell 11–15 Tori valla EAKATE JÕULUPIDU Are huvikeskuses. Osavõtt tasuta 10 eurot. Buss toob, buss viib! Registreerimine 1.–29. nov tel 505 3978.

Kell 19 sarja „Õhtu sõpradega“ VESTLUSÕHTU Tori segarahvatantsurühmaga Tori rahvamajas. Tulekust teatada argo.juske@torivald.ee. Tasuta!

Neljapäeval, 12. detsembril

Kell 19 Pille Pürgi ETENDUS „Kõbus ja lõbus“ Sindi seltsimajas. Pilet 25 eurot, sooduspilet 22 eurot.

Laupäeval, 21. detsembril

Kell 19–01 glamuurne AASTALÕPUPIDU show ja tantsuõhtuga Sindi seltsimajas. Pilet 25 eurot. Laudade broneerimine kristel.reinsalu@torikultuur.ee. Piletite väljaostmine Sindi seltsimajas kuni 16. detsembrini.

Vaata lisa: uudised.torivald.ee/sundmused

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD



Maimu Laas	19.04.1925–19.09.2024
Valentina Mešenko	17.03.1927–14.09.2024
Helme Müür	30.11.1935–02.09.2024
Arvi-Toomas Toht	13.05.1940–12.09.2024
Helju-Laine Paldis	19.03.1941–14.09.2024
Raivo Lõhmus	04.10.1943–15.09.2024
Anne Lõo	02.01.1947–13.09.2024
Katrin Pulst	07.06.1962–03.09.2024
Raiko Kallaspoolik	05.11.1980–18.09.2024